თავისუფალი საქართველო

№9

28 აპრილი - 4 მაისი 1995 წ:

ფასი 1000 რუბლის შესაბამისი კუპონი

ინდექსი 66421
სარეგისტრაციო მოწმობის № 0441

WEEKLY NEWSPAPER TAVISUPALI SAKARTVELO (FREE GEORGIA)

ეროვნული ბიბლიოთეკა

● რედაქტორის სვეტი

ჩვენ ვცხოვრობთ პატარა ქვეყანაში, რომელიც ზარმაზარი ტრაგედიების მონაწილე გახდა; ქვეყანაში, ომელმაც სულ მცირე ხანში უდიდესი განსაცდელი მოიარა; ქვეყანაში, სადაც უხეშად დაითრგუნა სა-რთლიანობა, მოისპო იმედი და სასოება, სადაც ელაფერი ვილაცის პირად ინტერესებს დაექვემდება-ა.

ჩვენ დაუცველნი აღმოვჩნდით დღევანდელი სამ-როს მკაცრი კანონების წინაშე.

ჩეჩნეთის უკანასკნელმა მოვლენებმა, რუსეთის და-ჯელმა სისასტიკემ, მსოფლიოს ტაქტიანმა წაყრუე-მ, უფრო ადრე კი საქართველოში დატრიალებული კანონობის მიმართ კეთილგანწყობილმა თანადგომამ რთველ ხალხში ბუნებრივად შვა ღრმა პოლიტიკური ათია.

ჩვენ არ ვიცით ვის მივენდოთ, ვის დავუჯეროთ. ლო პერიოდის მოვლენებმა ღირებულებათა სრული დაფასება გამოიწვია. ჩვეულებრივ პატიოსან მოქა-აქეს, რომელსაც გული შესტკივა თავისი ქვეყნის დზე, აღარ სჯერა, რომ არსებობს ხსნის გზა, რომ სი მოქალაქეობრივი აქტიურობა კეთილ ნაყოფს მოიღებს; არ სჯერა, რომ სამყაროში, სადაც ერთად-თი პრინციპი განსაზღვრავს ყველაფერს - პირადი თილდღეობის ხელშეუხებლობა - საერთოდ აქვს კი რი რაიმე მოქმედებას.

უხეში ძალის გამოყენების გარეშე ვერ მოხერხდა აქართველოს შებრუნება კომუნისტურ-იმპერიულ დიქ-ტურაში. ეს ერთგვარი წარმატებაა: სხვა რესპუბ-იკებში თავისი ნებით აირჩიეს ცხოვრების ის გზა, ომლის ჩვენთვის თავსმოსახვევად რუსეთის მთელი პრესიული, სამხედრო და სადაზვერვო მანქანის უშავება გახდა საჭირო.

დაუმორჩილებელი, მეამბოხე რესპუბლიკის მოქ-ა- ყველა ეტაპი ძეუნილბავი აგრესიის უხეში ხე-ლით აღინიშნა. სადაც ელვარე სიტყვებმა, ცრუ ტორიტეტებმა, უსაგნო იდეალებმა, ოსტატურმა ტყუ-ლებმა ვერ გაჭრა - ავტომატი შევიდა ძალაში. ამ ტომატის ჩვენზე დამიზნების ვადაც განისაზღვრა - დახუთი წელი.

რაოდენ პარადოქსულადაც არ უნდა ჟღერდეს, არის ლაც მყარი, სტაბილური, უფრო ზუსტად კი იმე-სმომცემი ამ ვადაში. ეს ის ვადაა, რომელსაც უსეთი საზღვრავს ჩვენს საბოლოოდ დასამორჩილე-ლად.

ეს იმას ნიშნავს, რომ ჩვენ ჯერ არ გავმტყდარვართ, დევ შეგვიძლია ფეხზე დადგომა, კიდევ გვაქვს ძალა ვმალოთ მხრები და ერთ მშვენიერ დღეს ისევ მოვძახოთ "ქართველო, ხელი ხმალს იკარო".

რუსეთი საზღვრავს, რომ 25 წელი საკმარისი ოა საქართველოს ორასწლიანი ოცნების მოსასპო-ბ.

25 წელიწადი კიდევ სჭირდება ჩვენს დასამორ-ილებლად. ჯერ ვერ მოგვერია.

კიდევ გვაქვს დრო. არ ჩამკვდარა უხილავი ძალა რომელმაც უნდა გამოინთავისუფლოს თავი.

ჩვენ უსამართლო სამყაროში ვცხოვრობთ; საკუ-არი თავის გარდა არავის იმედი არ უნდა გვქონდეს. ჩვენში სიკეთის და სამართლიანობის უშრეტი ენ-გია ცოცხლობს. ამ ენერგიამ გაგვატანინა თავი. ეს დიდი ძალაა.

სამყარო ყველა დროს ერთნაირად უსამართლო ო. ყოველთვის თავისი კანონებით ცხოვრობდა. ჩვენ სამყაროს ჩვენს კანონს ვუპირისპირებდით.

უმძიმესმა საუკუნეებმა დაადასტურა, რომ არც თი იმათი კანონი ჩვენს ფასეულობებზე უფრო ერი არ აღმოჩნდა.

"წყალნი წავლენ და წამოვლენ"...

დრო ამსხვრევს ძალმომრეობას. დამპყრობელთა ონები ენაცვლებოდნენ ერთმანეთს. ჩვენი კანონები ებოდა. ჩვენ და მსოფლიო (ელინები, არიელები, მაელები, ბიზანტიელები, დიდი თურქეთი, მონ-ლები, რუსები, ამერიკელები) გასაოცარი ერთგულ-თ ვინარჩუნებთ სტატუს კვოს უმძიმესი საუკუნეების მავლობაში.

დღემდე ასე იყო.

შევეცადოთ დღესაც გადავრჩეთ. დრო გვაქვს. ქვე-ას, სადაც ადამიანები ერთმანეთს "შენი ჭირი მე" თი მიმართავენ, ადვილად ვერ მოერევიან.

ნუ შევუშინდებით მძიმე დროებს. ლიად, პირდაპირ ქვათ სათქმელი, ვიმოქმედოთ მხოლოდ ჩვენი პრინც-ების თანახმად.

შევინარჩუნოთ მხნეობა და პატიოსნება; პასუხისმ-ლობა ვიტვირთოთ ქვეყნის წინაშე.

ნუ დავიზარებთ პროტესტებით, აქციებით, მოქა-აქეობრივი აქტიურობით, წერილებით, ყველა იმ ოდობიანი საშუალებით, რომელიც ჩვენს ხელთ ას, ვაიძულოთ გაგვიწიონ ანგარიში. უბრალოდ რც ჩვენ დავეჩაგვრინებით, ნურც სხვას დავაჩაგვ-ნებთ.

ჩვენს გარდა ვერავინ უპატრონებს ჩვენს ქვეყანას, ის ვიქნებით, რაც უნდა ვიყოთ, ვერ მოგვერევიან. ფასეულობები, რომლებიც ჩვენს უკან დგას, ღირს გარეჯად. სამართლიანობა არ არსებობს ჩვენს ეთ, ის ჩვენშია.

პრეზიდენტის ოჯახი მიმართავს მსოფლიო საზოგადოებრიობას

ყველა საელჩოს მოსკოვში

საქართველოს კანონიერი პრეზიდენტის მეუღლის მანანა არჩვაძე-გამსახურდიას

მოწოდება

მე მსურს ყველა ქვეყნის ხელმძღვანელს შევატყობინო შემდეგი:

მას შემდეგ, რაც 1992 წლის 6 იანვარს საქართველოს კანონიერი მთავრობა დამხობილ იქნა და შევარდნაძემ ხელისუფლება ხელთ იგდო, საქართველოს კანონიერი პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია თავის ოჯახთან ერთად დევნილობაში იმყოფებოდა ჩეჩნეთის დედაქალაქ გროზნოში.

1993 წლის 24 სექტემბერს პრეზიდენტი გამსახურდია დაბრუნდა საქართველოში, რადგანაც პარლამენტი, მთავრობა და მოსახლეობა ერთხმად მოითხოვდნენ კანონიერების აღდგენას და პრეზიდენტის დაბრუნებას. ეს დაბრუნება ტრაგიკულად დასრულდა.

შევარდნაძემ დაგეგმა პრეზიდენტის ლიკვიდაცია, რაც შესრულდა კიდეც 1993 წლის 31 დეკემბერს.

პრეზიდენტის ოჯახი დარჩა გროზნოში, სადაც მას 1994 წლის 26 ნოემბერს თავს დაესხა 300 კაცი ხაზბულატოვისა და ავთურხანოვის "მშვიდობის დამცავი" ძალებიდან. შემთხვევითობის წყალობით გადაურჩა ოჯახი ფიზიკურ განადგურებას.

გარდა პრეზიდენტის ბიბლიოთეკისა და არქივისა, ყველაფერი გაიძარცვა და განადგურდა. ამის შემდეგ დაიწყო გროზნოს დაბომბვა და ოჯახის წევრთა სიცოცხლეს საფრთხე შეექმნა. 1994 წლის 31 დეკემბრიდან ოჯახი იმყოფება გადასახლებაში.

ამის შესახებ 1995 წლის 29 მარტს მე მოვახსენე ამერიკის საელჩოს მეორე მდივანს, კირკ ბენეტს და ვთხოვე მიელე მოსკოვში ამერიკის პრეზიდენტ ბილ ქლინთონის სტუმრობასთან დაკავშირებით 1995 წლის 9 მაისს და შემდგომ ჩვენი მდგომარეობის შესახებ ინფორმაცია გადაეცა პრეზიდენტისა და ამერიკის მთავრობისთვის.

მას შემდეგ, რაც მსოფლიოში არსებობს პრეზიდენტის ინსტიტუტი, არასოდეს მომხდარა, რომ კანონიერი პრეზიდენტის ოჯახი დევნილობაში იმყოფებოდეს.

ჩემს მიმართვაზე ბ-ნმა ბენეტმა 5 აპრილს მიპასუხა, რომ ამერიკა ინარჩუნებს საქართველოს "მთავრობასთან" კარგ ურთიერთობას და ეს არ შეესატყვისება ჩემს მოთხოვნას. სამწუხაროდ, ბ-ნი ბენეტი ჩვენი შეხვედრისას ჩემს მიმართ უტაქტოდ და უხეშად მოიქცა.

მე, მანანა არჩვაძე-გამსახურდია, კანონიერი პრეზიდენტის ზვიად გამსახურდიას მეუღლე და ჩემი ორივე ვაჟიშვილი ამჟამად ვართ დევნილობაში და მსოფლიოს მთავრობების უმეტესობა ამის შესახებ ინფორმირებული არ არის.

გთხოვთ გამოიჩინოთ ჩვენს მიმართ ყურადღება და ადამიანობა, პატივი სცეთ საერთაშორისო სამართალს და ნუ დააყენებთ პირად ურთიერთობებს მორალზე უფრო მაღლა.

კარგი ყოველთვის გაიმარჯვებს და ჩვენ საქართველოში ყოველთვის დიდი პატივით მივეგებებით პიროვნებებს ან მთავრობებს, რომლებიც ამ ღირებულებებს სცემენ პატივს.

პატივისცემით,
მანანა არჩვაძე-გამსახურდია
მოსკოვი, 1995 წლის 5 აპრილი

კონტრდაზვერვის ფედერალური სამსახურის უფროსს ბ-ნ ს.ვ.სტეპაშინს

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ზვიად გამსახურდიას მეუღლის მანანა არჩვაძე-გამსახურდიასგან

განცხადება-პროტესტი

როგორც ჩემთვის გახდა ცნობილი, ა. წ. 8 აპრილს "ნტვ"-ს ტელეარხით გადაიცა ინფორმაცია, თითქოს კფს-ს თანამშრომლების მიერ ნაპოვნი იქნა საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ზვიად გამსახურდიას არქივი სახლში, სადაც ცხოვრობდა პრეზიდენტი თავისი ოჯახით.

ეს ინფორმაცია არ შეესაბამება სინამდვილეს. პრეზიდენტის ოჯახი 1994 წლის 26 ნოემბრიდან, თავდასხმისა და გაძარცვის შემდეგ, იმყოფებოდა სხვა ადგილას. პრეზიდენტისა და მისი ოჯახის არქივი, ბიბლიოთეკა და პირადი ნივთები ამოღებულ იქნა თქვენი წარმომადგენლების მიერ 1995 წლის 27 იანვარს ჩემი დის, ლ. პ. არჩვაძისგან, რომელიც ცხოვრობდა ქ. გროზნოში სალტიკოვ-შჩედრინის ქუჩა N90.

კფს-ს წარმომადგენლებმა არქივის, ბიბლიოთეკისა და პირადი ნივთების კონფისკაცია მოახდინეს ორდერისა და პროკურორის სანქციის გარეშე. ორი თვის განმავლობაში თქვენი წარმომადგენლები მაძლევდნენ ცრუდაპირებებს, რომ დააბრუნებდნენ წართმეულს. ირკვევა, რომ ამჟამად სპეცსამსახური აპირებს ჩამომართვას მემკვიდრეობის უფლება და ყველაფერი ეს გადასცეს ე. წ. საქართველოს "მთავრობას" და თან აცხადებს, რომ საქართველოს რესპუბლიკის კანონიერი პრეზიდენტის ქონება საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო არქივის საკუთრებას წარმოადგენს.

ვაცხადებ პროტესტს და კატეგორიულად მოვითხოვ ჩემი საკუთრების, ჩემი მეუღლის, საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ზვიად გამსახურდიას არქივის, ბიბლიოთეკისა და პირადი ნივთების სრულად დაბრუნებას მოწმეების თანდასწრებით.

მანანა არჩვაძე-გამსახურდია
10 აპრილი, 1995 წელი

კონგრესი იხილავს საქართველოში ადამიანის უფლებების მდგომარეობას

ევროპის უსაფრთხოებისა და თანამშრომლობის კომისიის თავმჯდომარის ქრისტოფერ სმიტის მოხსენება

საქართველოს პრობლემების მოსმენა

1995 წლის 28 მარტი.

გმადლობთ სხდომაზე მობრძანებისთვის, ჩვენი ცნობით, ეს არის აშშ-ს ისტორიაში პირველი მოსმენა, როცა კონგრესის ყურადღება მთლიანად ფოკუსირებულია საკუთრივ საქართველოს პრობლემატიკაზე. ეს გახლავთ ჰელსინკის კომისიის მიერ ორგანიზებული ყოფილი საბჭოთა კავშირის რესპუბლიკებში დემოკრატიზაციისა და ადამიანის უფლებათა მდგომარეობის შემსწავლელ მოსმენათა სერიის ბოლო სხდომა.

80-იანი წლების დასასრულს ქართველებმა დაიწყეს პოლიტიკური აქციები კომუნისტური რეჟიმის დასამხობად და დამოუკიდებლობის მოსაპოვებლად. მათ მეტად მღელვარე ხანა გამოიარეს. ამ ბრძოლაში იყო ტრაგიკული ეპიზოდებიც - 1989 წლის აპრილში საბჭოთა ჯარების მიერ დარბეულ აქციაში დაიღუპნენ უიარაღო მომიტინგეები.

ამ დღიდან მოყოლებული, საქართველოს უმძიმესი დროება დაუდგა - ეს იყო ერთ-ერთი ყველაზე მეამბოხე ქვეყანა, რომელიც გახდა მსხვერპლი ერთის მხრივ საშინაო პოლიტიკისა და ეთნიკური დანაწევრებისა, ხოლო მეორეს მხრივ საგარეო პროვოკაციებისა და უხეში აგრესიისა. საქართველო იყო ყოფილი საბჭოთა კავშირის პირველი რესპუბლიკა, რომლის დემოკრატიულად არჩეული პრეზიდენტი დამხობილი იქნა შეიარაღებული გზით. დღემდე გრძელდება ამ პოლიტიკური მიწისძვრის დამანგრეველი ტალღების ზემოქმედება საქართველოზე.

1992 წლის მარტში ედუარდ შევარდნაძე, რომელიც საბჭოთა კავშირის საგარეო მინისტრის პოსტზე მოსვლამდე საქართველოს კომპარტიის ლიდერი იყო, დაბრუნდა ღრმა კრ[illegible]ისში მყოფ თავის სამშობლოში. მიუხედავად იმის[illegible] რომ ედუარდ შევარდნაძის ღვაწლი ცივი ო[illegible]ებაში და აღმოსავლეთ ევროპიდან[illegible], ზვიად გამსახურდიას მომხრეებმა მისი დ[illegible] დაბ[illegible]საქართველოს ღალატად აღიქვეს. [illegible] სამოქალაქო კონფლიქტი, [illegible] საქართველოს მოსახლეობი[illegible], რაც საბოლოოდ ღია, შეიარაღ[illegible]ირებაში გადაიზარდა.

ცხადია, ეს არ [illegible] მაგრამ [illegible] პირობები დემოკრატიის გაფურჩ[illegible] ჩამოსვლის დღიდან შევარდნაძე[illegible] რომ საქართველოში დაამყარებდა [illegible]ენაესობას, სადაც უპირატესად გათვალისწინებული იქნებოდა ადამიანის უფლებების დაცვა. ამ მიზნით დაარსებულ ორგანიზაციებს უნდა ეკისრათ ადამიანის უფლებათა უზრუნველყოფა. დღევანდელი მოსმენის მიზანია გავერკვეთ მოხერხდა თუ არა ამ მიზნების განხორციელება.

დღევანდელი სხდომის ძირითად საკითხს შეადგენს მოხსენება იმ დარღვევების შესახებ, რომელსაც ადგილი ჰქონდა საქართველოში მიმდინარე სასამართლო პროცესის მანძილზე. ცხრამეტივე გასამართლებული პირი ზვიად გამსახურდიას მომხრეა. მათ ძალიან დიდი დანაშაული ედებათ ბრალად. იმ დაპირისპირების გათვალისწინებით, რომელიც არსებობს საქართველოს საზოგადოებაში, ამ პროცესმა კონკრეტული პოლიტიკური შეფერილობა შეიძინა.

ამ პროცესზე საუბრისას მინდა ხაზგასმით აღვნიშნო, რომ ჰელსინკის კომისიის მიზანს არ შეადგენს ტერორიზმის მხარდაჭერა, არც გასამართლებულთა ბრალეულობის ეჭვქვეშ დაყენება. ჩვენი მიზანია გავერკვეთ, შეესაბამებოდა თუ არა პირობები, რომელშიც სასამართლო პროცესი მიმდინარეობდა, საერთაშორისო ნორმებს.

ამავდროულად, გამოვთქვამ იმედს, რომ დღევანდელი მოსმენა დაგვეხმარება გავერკვეთ საქართველოს უმთავრეს პრობლემებში; რამდენად ასახავს ზემოხსენებული პროცესი საქართველოში მიმდინარე მოვლენების ზოგად სურათს დემოკრატიზაციისა და ადამიანის უფლებათა მდგრეობის შესახებ; რა შეიძლება ვილონოთ ამ ქვეყანაში ორგანიზებული დანაშაულის ზრდის შესაჩერებლად, შევისწავლოთ რუსეთის მიზნები საქართველოსთან დაკავშირებით და მათი განხორციელების მეთოდები; დაბოლოს დღევანდელი მოსმენა მოგვეხმარება გავერკვეთ როგორ დავგეგმოთ ამერიკის პოლიტიკა საქართველოს მიმართ.

რაზე თათბირობენ პოლიტიკური კომპრომისების ძიებაში

ოანვრის ბოლოდან საქართველოს პოლიტიკურ ცხოვრებაში აშკარად გამოიკვეთა ტენდენცია, რომელსაც პირობითად თითქმის ყველა - იმისდა მიუხედავად, ნაკლებად გათვითცნობიერებულია თუ არა მიმდინარე პროცესებში - დაპირისპირებულ ძალთა გაერთიანების მოწოდებად აღიქვამს. საგულისხმოა, რომ მისი ინიციატორები არიან ის პიროვნებები, რომლებსაც საზოგადოება იცნობს კანონიერი ხელისუფლების მომხრეებად და არა მხოლოდ არსებულ ხელისუფლებასთან, არამედ მის ლეგალურ ოპოზიციასთან დაპირისპირებულ პიროვნებებად. მართალია, პროცესი ჩამოყალიბების სტადიაშია, ჯერ არ მომხდარა მისი გაფორმება ამა თუ იმ სახით, მაგრამ უკვე გამოიკვეთა თავად მასში ჩართულ ძალთა ორიენტირები და მათ შორის არსებული წინააღმდეგობები.

საზოგადოება "ცოდნის" დარბაზში შეკრებილ პოლიტიკურ ორგანიზაციათა წარმომადგენლები ამ პროცესის ხასიათისა და მიზნების შესახებ სრულიად სხვადასხვა მოსაზრებებს გამოთქვამენ.

ნაწილი მიიჩნევს, რომ ერთიანი მკაცრი სტრუქტურის საფუძველზე უნდა ჩამოყალიბდეს ოფიციალური ოპოზიცია, რომელიც არსებულ მმართველობას დაუპირისპირდება არჩევნების გზით. იგულისხმება, რომ ისინი აუცილებლად გაიმარჯვებენ, მოვლენ ხელისუფლების სათავეში და ქვეყნისთვის სასიკეთო ცვლილებებს მოახდენენ. არსებითად კი მათი მიზანია პოლიტიკური საარჩევნო ბლოკის ჩამოყალიბება და ამ მხრივ "ცოდნის" აუდიტორია მათი საარჩევნო პროპაგანდის პირველ ეტაპს წარმოადგენს. ამასთან, ეს ჯგუფი და მათი ლიდერები იმდენად არიან დარწმუნებულნი თავიანთ მომავალ გამარჯვებაში, რომ უკვე ირონიით აღიქვამენ არჩევნების წინააღმდეგ მიმართულ ნებისმიერ აზრს ან რეპლიკას.

მეორენი კატეგორიულად უარყოფენ არჩევნებში მონაწილეობის საჭიროებას და საკმაოდ არგუმენტირებულად ასაბუთებენ ამგვარი ტაქტიკის უსარგებლობას, მაგრამ შესაძლებლად მიიჩნევენ პოლიტიკურ ძალთა ფართო სპექტრთან, მათ შორის, საპარლამენტო ოპოზიციის ყველაზე რადიკალურ ფრთასთან დიალოგსა და კონკრეტული მიზნებისთვის კოორდინირებას. აქედან გამომდინარე, ისინი "ცოდნის" დარბაზში გამართული შეკრებების მიზანს ხედავენ ე. წ. სათათბიროს ჩამოყალიბებაში, სადაც მოხდება აზრთა გაცვლა-გამოცვლა და კოორდინირება კონკრეტული ამოცანების მისაღწევად. ამ პროექტს ძირითადად კანონიერი ხელისუფლების და მისი მომხრე პოლიტიკური ძალები წარმოადგენენ.

ჯერჯერობით "ცოდნის" ჭერქვეშ ეს უკანასკნელი პოზიცია დომინირებს, თუმცა ძნელი სათქმელია, რამდენად გულწრფელნი არიან ისინი, ვინც არჩევნების ბოიკოტის დეკლარირებას ახდენს. არ არის გამორიცხული, რომ რიგი პოლიტიკური ორგანიზაციები, რომლებიც ამხანად იზიარებენ კანონიერი ხელისუფლების მომხრეთა შეხედულებებს, რეალურად სხვა მიზნებს ისახავდნენ და შეეცადონ არჩევნების სასარგებლოდ ზეგავლენა მოახდინონ კიდეც საზოგადოებრივ აზრზე. ეს მით უფრო სარწმუნოა, რომ უკვე შეინიშნება ე. წ. სათათბიროს ვიწრო წრეში ჩაკეტვის, კულუარულ მუშაობაზე გადართვის მცდელობა.

რაც შეეხება საპარლამენტო ოპოზიციის იმ ნაწილს, რომელიც ეტანება "ცოდნის" დარბაზს, მისი მიმართება ხელისუფლების საკითხისადმი არსებითად უცვლელია: მას სურს ითვლებოდეს ეროვნულ პოლიტიკურ ძალად, მაგრამ არ სურს მარიონეტულ ორგანოში მოპოვებული პულტის დათმობა; სურს საქართველოს დამოუკიდებლობა (როგორც აცხადებს), მაგრამ არ სურს ბრძოლა დამოუკიდებლობისთვის, განსაკუთრებით აფრთხობს ქუჩის აქციებისა და მშვიდობიანი ეროვნული დაუმორჩილებლობის ხსენება; სურს საპარლამენტო და არ სურს საპრეზიდენტო არჩევნები. რეალურად კი "ცოდნის" დარბაზში მას მომავალი არჩევნების სიახლოვე იზიდავს და ეს ტრიბუნაც წინასაარჩევნო პროპაგანდის საშუალებაა, თანაც საზოგადოების იმ ნაწილში, რომელიც ბოლომდე არ ენდობა პუტჩის იდეოლოგებს, მაგრამ აყოლილია ახალ ლოზუნგს - გავერთიანდეთ შევარდნაძის წინააღმდეგ.

პარლამენტარები არც მალავენ, რომ მათი მიზანია გამოიყენონ არალეგალურ პოლიტიკურ ორგანიზაციათა მომხრე ძალები, თანაც უკვე ჰონორით სვამენ თავიანთ პირობებს, თითქოს მათი მდგომარეობა უფრო სტაბილური იყოს, ვიდრე ე. წ. ქუჩის ოპოზიციისა. ეს ბუნებრივიცაა: რაკი დაინახეს, რომ თუნდაც ვიღაცას მათთან კონტაქტი მნიშვნელოვან პოლიტიკურ ფაქტორად მიაჩნია, ცდილობენ მეტი ფასი დაადონ თავიანთ პერსონას. როგორც ჩანს, ისინი ამის ხარჯზე ახდენენ განეიტრალებას არასრულფასოვნების კომპლექსისა, რომელსაც უღვივებს სრულიად გაკოტრებული, მაგრამ ძლევამოსილი საპარლამენტო უმრავლესობა და მისი ლიდერი.

კანონიერი ხელისუფლების მომხრე ძალთა მნიშვნელოვანი ნაწილი არც უპირისპირდება "ცოდნის" წიაღში აღმოცენებულ ტენდენციას (ან თუ უპირისპირდება, მხოლოდ მითქმა-მოთქმის დონეზე) და არც მიესალმება. არც არის გასაკვირი, რამეთუ რადიკალურ განცხადებათა ფონზე დამკვირვებლის ფილოსოფიურ პოზაში დგომა უკანასკნელ პერიოდში ეროვნული მოძრაობის სტრატეგიულ კურსად და შორსგამიზნულ ტაქტიკურ მანევრად საღდება.

ერთი სიტყვით, პროცესი მიდის და, როგორც ჩანს, თითქმის ყველა მხარე დაინტერესებულია მისი ბუნებრივი გზით განვითარებაში, თუმცა თითოეული თავის პროგნოზს გვთავაზობს: ზოგნი მიიჩნევენ, რომ მოთათბირენი მაინც ვერაფერს გახდებიან და მათი მცდელობა საქმეს ვერც ვერაფერს შემატებს, ვერც ვერაფერს ავნებს; მეორენი მრავლისმეტყველი ინტონაციით აპარებენ დაბნეულ ხალხს - ახლა ასეა საჭირო, გვაცალეთ და ყველაფერი გამოჩნდება; სხვანი კი წინასწარმეტყველის თვითდაჯერებით წარმოთქვამენ - ვაცალოთ, ვაცალოთ, გამოჩნდეს ვინ ვინ არის.

არსებობს კიდევ ერთი ჯგუფი, რომელიც თვლის, რომ ხელი უნდა შეუშალოს სათათბიროს მავნე მიმართულებით წარმართვის ნებისმიერ მცდელობას, ამიტომ ყოველმხრივ ცდილობს პოზიტიური ცვლილებები შეიტანოს სამსჯავროზე გამოტანილ ამა თუ იმ დოკუმენტში, მაგრამ საბოლოო ჯამში ნებისმიერი მცდელობა ფუჭია, ვინაიდან დოკუმენტების გამართულობა ვერანაირ გავლენას ვერ ახდენს რეალობაზე არამცთუ სათათბიროს გარეთ, არამედ თვით მის შიგნითაც. საეჭვოა რაიმე დოკუმენტმა ხელი აალებინოს ამა თუ იმ ძალას არამართებული, მაგრამ მისთვის სასურველი განზრახვის განხორციელებაზე, მით უფრო, თუკი იგი ქვეყნის ხსნის ერთადერთ გზად საღდება; და საერთოდ, საჭირო ან შესაძლებელია კი ხელ-ფეხის შეკვრა მათთვის, ვინც არ თაკილობს წინასწარვე კონიუნქტურული თამაშისთვის განწირულ პროცესში ჩართვას, გარიგებაზე წასვლას სისტემასთან, რომელიც თავისმაგვართა ინტეგრაციას წარმოადგენს და რომლისთვისაც შიდადაპირისპირების ილუზიით მანიპულირება საზოგადოების მართვის ერთ-ერთი ბერკეტია.

> "მე ვამტკიცებ, რომ ახლანდელი დრო დროა სიბრძნე-სიცრუისა, მე ვამბობ ჩვენი, ესე იგი ქართველების დროა-მეთქი ასეთი. სხვებთან მე საქმე არა მაქვს."
>
> ილია

სათათბირო თავისთავად არც ცოცხალი იდეის პირმშოა [illegible]ა არც თანამოაზრეთა გაერთიანება. მის შ[illegible]გნით მოძრავი ძალების უმეტესობას აერ[illegible]ნებს მხოლოდ ანტიშევარდნაძისტ[illegible] [illegible]ანწყობა, რაც არაფრით განსხვ[illegible]ვდება თა[illegible] [illegible]რად შევარდნაძის "ანტიარძინბიზმის[illegible]ან", [illegible] ხდება[illegible]დესაც ორი მარიონეტი ერთმანე[illegible] [illegible]ო ბრალს ომის დაწყებასა და გენოციდ[illegible] [illegible] მათი ბატონი და პროცესები[illegible] [illegible]ვრულ[illegible] წარმმართველი რუსეთი მშვიდობისმ[illegible] [illegible]ქარ[illegible]სიით ამკვიდრებს თავის ძალაუფლებას [illegible] [illegible]ებისა და აფხაზების სიცოცხლის ხა[illegible] [illegible]ალურად კი პოლიტიკურ ძალთა [illegible] [illegible]ი ეძიებს ყველასთვის დისკომფ[illegible] "დემოკრატიული" ტოტალიტარიზმის პირობებში თვითდამკვიდრების ფორმას და ამისთვის ერთმანეთის გამოყენებას ცდილობს.

სათათბირო სიმპტომია სიბრძნე-სიცრუის დროისა, როდესაც ჭეშმარიტ ფასეულობებს ფარისევლები ეპატრონებიან. დროისა, რომელიც მოიტანა არა მხოლოდ ხელისუფლებისგან მომდინარე ტერორმა, არამედ საზოგადოების გარკვეულ, არცთუ უმნიშვნელო ნაწილში მოძალებულმა შეგუების განწყობილებამაც და ეროვნული მოძრაობის წარმმართველ პოლიტიკურ ძალთა ინფანტილიზმმა. აცხადებენ, რომ თავად არ მიიღებენ მონაწილეობას არჩევნებში, მაგრამ არც სხვას შეუშლიან ხელს, ეს ნიშნავს, რომ უარს აცხადებენ აქტიური პოლიტიკური ბოიკოტისა და დაუმორჩილებლობის ტაქტიკაზე, არსებითად კი ბრძოლაზე. ბუნებრივია, ასეთ შემთხვევაში ხელი ეხსნებათ ფსევდოეროვნულ ძალებს და ისინიც თავისი ინტერესების შესაბამისად წარმართავენ საზოგადოებრივ აზრს. შედეგად, ხდება ორიენტირების აღრევა და იკარგება პოლიტიკური ცნობიერების განსაზღვრისა და წარმართვის ის მინიმალური შესაძლებლობებიც, რომელიც მემკვიდრეობით შემოგვრჩა.

როგორც გამოცდილებამ გვიჩვენა, დაპყრობილ ქვეყანაში ნებისმიერ პოლიტიკას განსაზღვრავს განმათავისუფლებელი მოძრაობა, ქვეყნის დამოუკიდებლობისთვის ბრძოლა, რომელიც მოითხოვს თავდაუზოგავ შრომას და თავგანწირვას. ეს კი ძნელია. მაგრამ თუ ერთი უარს ამბობს ბრძოლაზე, ეს არ ნიშნავს, რომ ამით ისპობა თავად ბრძოლის აუცილებლობა. ამიტომ მხდალების ადგილს, ადრე თუ გვიან, იკავებენ ან მამაცები, ან მზაკვრები. პირველ შემთხვევაში იწყება ეროვნული სულის აღზევება, მეორეში - ცოცხალი პოლიტიკური პროცესების ნაცვლად გვთავაზობენ პროფანაციას. ვინ არის დამნაშავე? როგორც ყოველთვის - ყველა და არავინ.

ქაოსი, რომელმაც მოიცვა საქართველოს პოლიტიკური ცხოვრების ყველა მხარე - ოფიციალური, ლეგალური თუ არალეგალური - თავისთავად განსაზღვრავს ქმედების ფორმებს. დღევანდელი ვითარება ლენინის ფრთოსანი გამოთქმის თავისებურ ვარიაციას გვთავაზობს - ზედა ფენებს უკვე აღარ შეუძლიათ, ხოლო ქვედა ფენები უკვე აღარ არიან მზად.

დღეს ქვეყანას მართავს ნიჰილიზმი და ნოსტალგია!

მაგრამ ეს სრულებითაც არ ნიშნავს, რომ გამოსავალი არ არსებობს. პირიქით, არსებობს და თანაც არსებობს შორეული და უახლოესი წარსულის გამოცდილება, რომელიც ადასტურებს, რომ არაფრის იმედი არ შეიძლება ჰქონდეს მას, ვინც ერის ბუნების, მისი სასიცოცხლო ინტერესების წინააღმდეგ ირჯება. არაფრის: არც ფულის, არც იარაღის, არც ძალაუფლების, არც საკუთარი ავტორიტეტის, არც ხალხის მოტყუების, მით უმეტეს, არც იმპერიული ზურგის.

ფულს შენზე ფულიანები გამოგტაცებენ ან "გაგასაღებენ"; იარაღიანები იარაღის მსხვერპლნი ხდებიან; ძალაუფლება საერთოდ ეფემერული ცნებაა, მით უფრო მას არავინ დაგანებებს გაპარტახებულ ქვეყანაში, სადაც თანამდებობა მხოლოდ შემოსავლის საშუალებაა; ავტორიტეტს, თანაც საზღვარგარეთ მოპოვებულს, თურმე საქართველოში საერთოდ არა აქვს ფასი, თუ ყოველდღიურად არ უმტკიცებ ერს შენს ერთგულებას. და პირიქით, ხალხმა შეიძლება შეიყვაროს და აღიაროს ყველაზე ლაფდასხმული, ყოველმხრივ გალანძღული ადამიანი, რომლზეც აუგის თქმას მსოფლიოში აღიარებულ ავტორიტეტებს ანდობდნენ; შეიყვაროს იმიტომ, რომ გრძნობს მის სიყვარულსა და ძალას. გრძნობს და სხვა არაფერი; თუ რა საიმედო ზურგს იძლევა იმპერია, ამის ბრწყინვალე ილუსტრაციაა თავად შევარდნაძის მართლაც სავალალო ბედი. ბედი ადამიანისა, რომელშიც სტალინ-ორჯონიკიძეობის სინდრომმა კარიკატურული განმეორება პოვა.

ამ ქვეყანაში ხალხს ვერასოდეს მოატყუებ. ამიტომაც ერთადერთი გამოსავალია გიყვარდეს ეს ხალხი და იბრძოლო მის საკეთილდღეოდ, რაოდენ ძნელიც არ უნდა იყოს.

ანა ჭავჭავაძე

მოკლე წერილი

იროდიონ ევდოშვილის წერილი სანდრო შანშიაშვილისადმი, მიწერილი ციმბირის გადასახლებიდან, ჩერნო-იარიდან 1911 წლის 23 ნოემბერს.

ამ მოკლე წერილით ვერ გამოვსთქვამ ყველა იმას, რაც მე მინდა დიდი ხანია ვთქვა, რაც შხამის ტბათ ტრიალებს ჩემს გულში და ეს ტბა კი ჩემმა სამეგობროებმა დაატრიალეს. მართალს მწერ, სანდრო, ვიცი, რომ იმგვარი გადამთხვეულები, რომლისთვისაც შენ კბილები მიგიმტვრევია, ბევრნი არიან, მლანძლავენ, მჭორავენ, აქა ვარ, გამოვეცალე იქაურობას, მაგრამ ჩემს ლანდს მაინც უყეფენ და მოპარვით ზურგიდან მჩხვლეტავენ. კარგა ხანია, რაც ამ გველებმა სისინი დაიწყეს. ეს მოხდა იმ დროს, როცა ამგვარმავე "გადამთხვეულებმა" ილიას მოხუც, ნაჭირნახულევ გულს ტყვია დაახალეს. ეს ტყვია მეც მომხვდა; როგორც სამგლოვიარო სევდა, მე ხმა ამოვიღე ლექსით, წერილებით და აქ გაწყდა ჩემსა და მათ შორის შემაერთებელი ძაფი. მაგრამ მე მართალს არ ვამბობ, ძაფი კი არა, ნამდვილი ჯაჭვი. ჯაჭვი იმიტომ, რომ მათთან ვიყავ მე მიჯაჭვული მთელი ათი-თორმეტი წლის განმავლობაში იდეიურათ. მხოლოდ საქმე იმაშია, რო არავინ იცის - როდის დაიწყო ჩემს გულში ბრძოლა ორი აზრის შორის: ვის ვემსახურო: საქართველოს ერს, როგორც პოლიტიკურად დაჩაგრულ ხალხს, თუ პროლეტარიატს, როგორც ეკონომიურად დაჩაგრულ კლასს? ორივე ჩემთვის ძვირფასი იყო და დღესაც ძვირფასია, მაგრამ როდესაც ქართველმა ესდეკებმა (სოციალ-დემოკრატებმა - რედ.) საქართველოს ხსენებაც კი სათაკილოდ გაიხადეს, როდესაც მისი აწინდელი კვნესა მომავალ სოციალიზმის შვებასთან დააკავშირეს და ცხონებას სიკვდილის შემდეგ დაჰპირდნენ, მაშინ კი ჩემი აზრები ჩემმა გულმა გადაატრიალა მათ წინააღმდეგ. ეს მოჰხდა ჯერ კიდევ 1903 წელს, მაშინ მივანებე კიდეც "კვალში" თავი მუშაობას. ნელ-ნელა მიდიოდა ეს ნაკადული ჩემს გულში, ჩუმათ, მარტოთმარტო ჩემს ფიქრებში. ძნელათ იყო თორმეტი წლის ნაჭედი ჯაჭვის გაწყვეტა, და აი, ილია დამეხმარა მე თავისი სიკვდილით. იმ დღიდან კი სამუდამოდ ვიბრუნე პირი ქართველი ესდეკებიდამ და თუ მივბრუნდები დღეს მათკენ, მივბრუნდები მხოლოდ იმისთვის, რომ მივაფურთხო მათ. ვიმეორებ და შენს ყურადღებას მივაქცევ ორ სიტყვას: ქართველ ესდეკებისაკენ მეთქი. იმიტომ რო ასეთი უკულმართი შეხედულება, როგორც მათ აქვთ ეროვნულ საკითხზე, არც ერთი ქვეყნის ს.-დემოკრატს არა აქვს. დააკვირდი და ყურადღება მიაქციე ავსტრიის ესდეკებს, გერმანელებს და სხვ. მაგრამ თუ დღეს ქართველ მუშას ასეთი უკულმართი შეხედულება აქვს ეროვნულ კითხვაზე, ამაში, რასაკვირველია, ქართველი ესდეკი ინტელიგენციაა დამნაშავე. მეც ერთი მათგანი ვარ და მინდა ჩემი შეცდომა გამოვასწორო. მე ისიც კარგად ვიცი სანდრო, რომ ბევრს, ამავე მიზეზის გამო, შეგნებულ მუშას და ინტელიგენტს გადმოუბრუნდა ჩემსავით გული, მაგრამ ძრიელ ცოტანი ჰბედავენ მათში კერძო ლაპარაკის დროს თავის გულწრფელი აზრების გამოთქმას, წერით ხო ეშინიანთ და ემალებიან იმ ზიზღს, რომელიც მე მდევს თან მათი ამხანაგებისაგან. მაგრამ შენ ხომ იცი, პოეტის გული კალამს ვერ გაამრუდებს, და მეც ვერ გაუძელ გულის თქმას, ვამბობ და ვწერ იმას, რასაც ჩემი გული მელაპარაკება. მათი ნესტრის ტრიალი დეეჯახა ქიზიყელის ჯიუტ გულს და დღეს უნდა გითხრა, მე გამარჯვებული ვარ ამ გველებზე. მათი შხამიანი ისარი ვერ აღწევს მიზანს, თუმცა ძვირათ კი დამიჯდა ეს სულიერი ბრძოლა. ბევრი ნაღველი გამოვიარე და ამ ნაღველმა სევდის ჩრდილი დაჰკრა ჩემს სულს.

ერთი პუბლიკაციის გამო

გაზეთ "7 დღის" ა.წ. 15-21 აპრილის ნომერში გამოქვეყნ[illegible] ბ-ნ მირიან ლებანიძის წერილი "თავისუფალი საქართველო[illegible] სიტყვის თავისუფლება", რომელიც ჩვენი გაზეთის ა.წ. მე[illegible] ნომერში გამოქვეყნებულ წერილს ("ტერორი საქართველოში") შეეხება.

პუბლიკაციაში აღნიშნულია, რომ "თავისუფალი საქა[illegible]თველოს" რედაქციის წინააღმდეგ 4 აპრილს პროკურატურამ აღიძრა სისხლის სამართლის საქმე.

ბ-ნი თეიმურაზ კვირკველიას თქმით, 138-ე მუხლის მეორ[illegible] ნაწილი ითვალისწინებს გამასწორებელ სამუშაოებს ერთი წლ[illegible] ვადით, ან გაზეთის გამოცემის შეჩერებას ერთი-ორი თვით[illegible]

ჩვენთვის უცნობია, რომელი კანონებით მოქმედებს [illegible] კონკრეტულ შემთხვევაში საქართველოს პროკურატურა [illegible] იურიდიული ტერმინოლოგიის საყოველთაოდ აღიარებულ [illegible] ზუსტეს რამდენად შეეფერება სასჯელის ზომის ისეთი [illegible] დოვანი განმარტება, როგორიც არის გაზეთის საქმიანობ[illegible] შეჩერება "ერთი-ორი თვით".

რაც შეეხება კანონს, რომლითაც ჩვენ ვხელმძღვანელობ[illegible] იქ გარკვევით წერია: "მასობრივი ინფორმაციის საშუალებ[illegible] საქმიანობა შეიძლება შეჩერდეს ან შეწყდეს, თუ განმეორებ[illegible] დაირღვა ამ კანონის მე-4 მუხლის მოთხოვნები; ან იმ შემთხვ[illegible]აში, თუ მისი საქმიანობა დაკავშირებულია მატერიალურ [illegible]რალთან, რამაც შეიძლება ზიანი მიაყენოს საქართველ[illegible] რესპუბლიკას"(კანონი პრესისა და მასობრივი ინფორმაც[illegible] სხვა საშუალებათა შესახებ" მუხლი 12).

გარდა ამისა, კანონის იმავე მუხლში ხაზგასმითაა ნათქ[illegible] რომ: "მასობრივი ინფორმაციის საშუალების საქმიანობ[illegible] დროებითი (არა უმეტეს ერთი თვისა) შეჩერების უფლ[illegible] აქვს იმ ორგანოს, რომელმაც იგი რეგისტრაციაში გაატა[illegible]

იგივე მუხლი ითვალისწინებს მასობრივი ინფორმაციის [illegible]შუალების შესახებ საკითხის განხილვას არა პროკურატურ[illegible] არამედ სასამართლოს მიერ.

ყოველივე ზემოთქმულიდან გამომდინარე, ჩვენ გვექ[illegible] შთაბეჭდილება, რომ პროკურატურის მხრიდან ადგილი [illegible] "პრესისა და მასობრივი ინფორმაციის სხვა საშუალებ[illegible] შესახებ კანონის" დებულებათა უხეშ უგულებელყოფას.

გაზეთ "თავისუფალი საქართველო"-ს რედაქცია

ეროვნული ბიბლიოთეკა

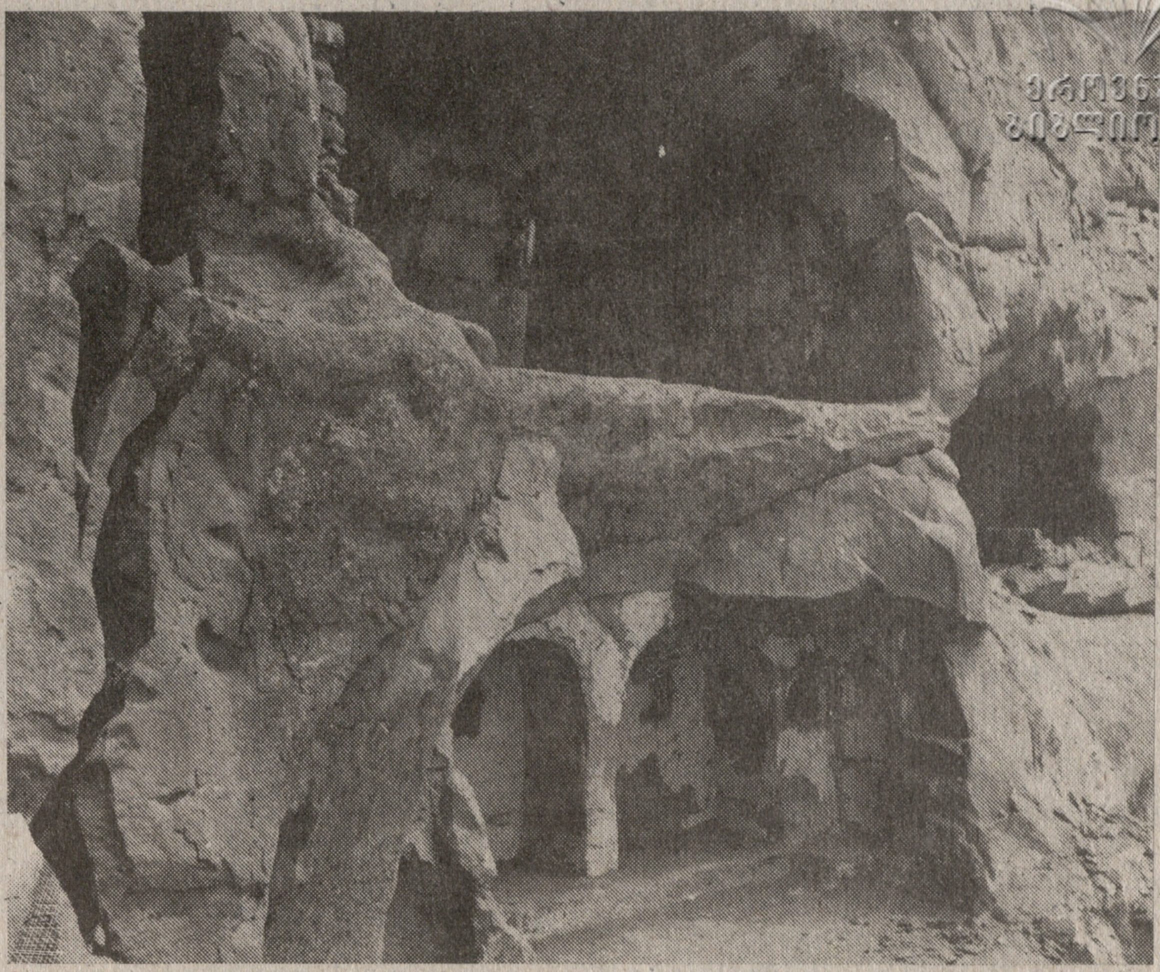

დავით - გარეჯი

ინტერვიუ დავით-გარეჯის სამონასტრო კომპლექსის სარესტავრაციო სამუშაოების სამეცნიერო ხელმძღვანელთან, ბატონ თეიმურაზ აბრამიშვილთან

1987 წელი... თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი... მაშინ ბევრი რამ იყო მასთან დაკავშირებული... პირველად გამოჩნდა ამდენი ხნის მივიწყებული ეროვნული დროშები; იყო ზღვა ხალხი, ახალგაზრდების ანთებული გულები, რწმენით, იმედით გაბრწყინებული სახეები, ქართულ ჩოხებში გამოწყობილი მალხაზი ბიჭები... პატარა გოგონების მიერ თანაკლასელი ვაჟების პერანგებზე ხელის კანკალით გამოყვანილი "აი, ია", ქართული უკვდავი სულის და გენის გაღვიძება...

და დიდი იმედი - გარეჯი გადარჩება, საქართველო გაიმარჯვებს!

"თ.ს." - ბ-ნო თემურ, რამდენიმე წლის წინ უნივერსიტეტის სტუდენტობამ წამოიწყო ბრძოლა დავით-გარეჯის სამონასტრო კომპლექსის გადასარჩენად. ისინი მოითხოვდნენ საბჭოთა ჯარის სამხედრო პოლიგონის მოშორებით გადატანას, რადგან იქ მიმდინარე მანევრები უდიდეს ზიანს აყენებდა ქართული კულტურის ამ უნიკალურ ძეგლს. მაშინ ეროვნული „ძალების შეუპოვარმა ბრძოლამ გარკვეული შედეგები გამოიღო... დღეისათვის რა მდგომარეობაა გარეჯში?

თ. აბრამიშვილი - მაშინ ეს მეტად საშური საქმე იყო. სამხედრო პოლიგონის არსებობა გარეჯის ტერიტორიაზე განადგურებით ემუქრებოდა ამ ძეგლს. მანევრების დროს წარმოქმნილი ვიბრაციის ტალღა სწვდებოდა გარეჯს, იბზარებოდა კედლები, ზიანდებოდა უძველესი, უნიკალური ქართული ფრესკები... 70-წლიანი კომუნისტური მმართველობის დროს დამკვიდრებულმა განუკითხაობამ, ულმერთობამ, ყოველივე ეროვნულისადმი მტრულმა დამოკიდებულებამ, ბუნებრივია, გარეჯსაც დაატყო კვალი. ქართული კულტურის ეს უძველესი, უზარმაზარი მნიშვნელობის მქონე კერა, ფაქტობრივად, მივიწყებული იყო.. ეროვნულმა მოძრაობამ დააბრუნა და დაამკვიდრა ადამიანთა ცნობიერებაში ეს სახელი. მოვიპოვეთ გარკვეული, და მე ვიტყოდი, იმ დროისთვის საკმაოდ დიდი წარმატებებიც: მოხერხდა სამხედრო პოლიგონის გადატანა, მომზადდა რამდენიმე პროექტი (დავითის ლავრის, ღვთისმეტყველის ეკლესიის, უდაბნოს, ამაღლების ეკლესიის, მთავარი სატრაპეზოს), დავსვით საკითხი სამხედრო პოლიგონის მიწების მუზეუმ-ნაკრძალისათვის გადაცემის შესახებ, დაწყებული გვქონდა ბერებისათვის საცხოვრებელი სენაკების მოსამზადებელი სამუშაოები: უნდა აღგვედგინა იგივე სახლები, რომლებშიც საუკუნის დასაწყისამდე ცხოვრობდნენ გარეჯის წმინდა მთის მოღვაწენი. ეს სამონასტრო ცხოვრების განახლების წინაპირობა იქნებოდა... ერთი სიტყვით, უნდა დაწყებულიყო გარეჯის ახალი აღორძინება. საზოგადოებაც დიდ ინტერესს იჩენდა, სამუშაოდ მოდიოდნენ სტუდენტები, იყო უამრავი დამთვალიერებელი...

შემდეგ ეს ენთუზიაზმი თანდათან განელდა, იმ უეცარმა აღტყინებამაც გაიარა. დღეისათვის გარეჯში უმძიმესი ვითარებაა შექმნილი. 1991 წლის შემდეგ იქ არაფერი გაკეთებულა: ისევ უყურადღებობა, განუკითხაობა... შედეგი კი ისაა, რომ რაც იმ მოკლე დროში მოვასწარით, ისიც განადგურების პირას მისული; სამშენებლო მასალაც კი მოიპარეს... სამონასტრო ცხოვრების აღდგენა, რასაც ასე ვესწრაფვოდით, დღეს, ფაქტობრივად, შეუძლებელია. გარეჯში ამჟამად მხოლოდ ერთი ბერია-მამა ნა[illegible]. დღეს ყველას თვალწინ, ჩვენს ქვეყანასთან ერთად, ინგრევა დავით-გარეჯი - თხუთმეტსაუკუნოვანი ისტორიის მქონე უნიკალური ძეგლი... განმკითხავი არავინაა.

"თ.ს." - ძეგლთა დაცვის სამმართველო თუ აკეთებს რაიმეს დავით-გარეჯის სამონასტრო კომპლექსის გადასარჩენად?

თ.ა. სამმართველომ აიღო ვალდებულება, რომ დააფინანსებდა ჩასატარებელ სამუშაოებს, მაგრამ ესეც ვერ მოხერხდა, ქვეყანაში გამეფებული ქაოსის, ანარქიის, ყაჩაღობის, ხელისუფლების მხრიდან ყოველივე ეროვნულისადმი ნიჰილისტური დამოკიდებულების გამო. სამწუხაროდ, დღეს სულიერების, ეროვნული კულტურის გადარჩენისათვის ზრუნვით ცოტა ვინმელა იტკივებს თავს. დღევანდელი სიტუაცია ოდნავადაც აღარ ჰგავს იმას, რომელიც რამდენიმე წლის წინ სუფევდა საქართველოში. ქვეყანაში შექმნილი საშინელი მდგომარეობა გარეჯში სარკესავით ირეკლება.

"თ.ს." - კონკრეტულად რა პირველი რიგის სამუშაოებია იქ ჩასატარებელი?

თ.ა. - უპირველესი პრობლემა გარეჯში დღეს კლდის გამაგრებაა. რაც ქვითაა ნაგები, იმის აღდგენა კიდევ შეიძლება, მაგრამ გარეჯის კომპლექსის უმთავრესი ღირებულება კლდეში ნაკვეთი სენაკები და ეკლესიებია. თუ ეს სენაკები დაიშალა, ველარასოდეს აღვადგენთ მათ. წვიმის დროს, ვუყურებ, როგორ ჩამოდის ლურჯი, ვარდისფერი, წითელი წყალი-ეს ფრესკა ირეცხება. თუ წვიმა დიდხანს გაგრძელდა, წყდება ფრესკიანი ლოდები... არადა, გარეჯის აღდგენითი სამუშაოები კატასტროფულ თანხას არ მოითხოვს; ლაპარაკია 50-60 ათას დოლარზე.

"თ.ს." - თქვენს მიერ დასახელებული თანხა მართლაც არ არის დიდი. მას მარტო ყოველთა ქართველთა კონგრესის დროს გამართული ნადიმების ხარჯიც აანაზღაურებდა...

თ.ა. - ეგ თანხა ორ გარეჯსაც აუვიდოდა...

სახელმწიფოსგან ვერავითარ დახმარებას ვერ ვილებთ. ძეგლთა დაცვის საქმე ახლა ისეა მიგდებული, როგორც არასდროს. თავად განსაჯეთ: ბანკებს აეკრძალათ ყოველგვარი სახსრების გაღება ძეგლების აღდგენისათვის, თუკი ეს თანხა გატარებული არ იქნა ძეგლთა დაცვის სამმართველოს ანგარიშზე. სამმართველო კი მონოპოლიზირებულია, რაც აფერხებს ბიზნესმენთა მოზიდვას გარეჯისაკენ. ჩვენ შევადგინეთ ბიზნესმენთა სია და დახმარებისთვის მივმართეთ რამდენიმე ათეულ კაცს, მაგრამ არავინ გამოგვეხმაურა. რაც შეეხება შევარდნაძის მიერ ხელმოწერილ დადგენილებებს, არავითარი დადებითი შედეგი მათ არ მოჰყოლია.

"თ.ს." - არც საზღვარგარეთიდან არის რაიმე დაინტერესება?

თ.ა. - არის და საკმაოდ დიდიც, გარეჯში რამდენიმე ხნის წინ იმყოფებოდნენ იუნესკოს წარმომადგენლები, რომელთაც განაცხადეს, რომ გარეჯი უდავოდ შეიძლება ჩაითვალოს მსოფლიო ღირებულების ძეგლად. დღეისათვის იგი უკვე შეტანილია მსოფლიო მნიშვნელობის ძეგლთა სიაში.

ჩვენთვის გარეჯი, უპირველესად, სულიერი კულტურის ძეგლია. მას VI საუკუნეში, წმინდა მამის-დავით გარეჯელის მიერ ჩაეყარა საფუძველი. აქ საუკუნეთა განმავლობაში მოღვაწეობდნენ წმინდა მამები. უკანასკნელმა ბერმა 1924 წელს დატოვა ლავრა.

გარეჯი იმდენად მძლავრ სულიერების კერად ითვლებოდა, რომ ყოველთვის იყო მეფეთა საგანგებო ყურადღების საგანი, აქ ალიკვეცნენ ბერებად სულხან-საბა ორბელიანი, დემეტრე მეფე (მან სწორედ გარეჯში დაწერა "შენ ხარ ვენახი"), ალექსანდრე - კახთა მეფე, გიორგი მეცამეტე, რომლის სენაკი დღესაც შემონახულია ლავრაში.

მეფეთა უდიდეს ყურადღებაზე გარეჯის მიმართ მეტყველებს ისიც, რომ ფრესკების დიდი ნაწილი შესრულებულია უძვირფასესი, იშვიათი მასალით - ავლანური ბადახშინის ლაზურიტით, რომელიც უბრალო მხატვრისთვის მიუწვდომელი იყო და მხოლოდ მეფეებს შემოჰქონდათ ჩვენში. სხვათა შორის, ჩრდილოეთის ერთ კედელზე ლაშა და თამარი ქტიტორების ადგილას არიან გამოსახულნი. არის ვარაუდი, რომ სწორედ მათ მიუძღვით წვლილი მონასტრის აშენებაში.

მეტად მნიშვნელოვანია ისიც, რომ გარეჯი მოწამეთა ერთ-ერთი კონკრეტული ობიექტია. შაჰ-აბასის ლაშქარმა აქ ერთ ღამეს ამოხოცა ეკლესიაში შეკრებილი ბერები, რომელთა სახელზეც შემდგომ ტაძარი აიგო. მათი ძვლები მოგვიანებით ჩამოსვენებულ იქნა ფერისცვალების ეკლესიაში, მაგრამაუცილებელია აღდგეს მოწამეთა ეკლესია და ეს წმინდა ნაწილები თავის ადგილს დაუბრუნდეს.

განუზომლად დიდია გარეჯის, როგორც კულტურის ძეგლის მნიშვნელობა. ეს კომპლექსი ქრონოლოგიურად ასახავს ქართული ხუროთმოძღვრების განვითარებას სხვადასხვა პერიოდში. აქ შემონახულია უნიკალური, უძველესი ქართული ფრესკები, IX-XIV ს.ს. მხატვრობა: უდაბნოში, ამაღლების ეკლესიაში, ჩრდილოეთის სათავსოს მხარეს გამოსახულნი არიან წმინდა მამები-დავითი და ლუკიანე, შარავანდედის გარეშე. ეს, ჩემის აზრით, ადასტურებს იმას, რომ საქმე გვაქვს კიდევ უფრო ადრეული პერიოდის მხატვრობასთან.

გარეჯში ყოფილა უნიკალური სამეურნეო, სარწყავი სისტემა, სახნავ-სათესები, ტერასები. აქ არის უზარმაზარი რეზერვუარები, რომლებშიც ცალ-ცალკე აგროვებდნენ სასმელ და ტექნიკურ წყალს. შემორჩენილია წიგნთსაცავებიც. თავის დროზე აქ მდიდარი ბიბლიოთეკა ჰქონიათ ჩვენს წინაპრებს.

ერთი სიტყვით, გარეჯი, თავისი მასშტაბებით, უნიკალური ძეგლია. ამდენად, ბუნებრივია, რომ იგი უცხოელთა ყურადღებას იპყრობს. იყო იდეა, შექმნილიყო გარეჯის საერთაშორისო ფონდი; ჯერჯერობით ესეც განუხორციელებელია. შარშანწინ გარეჯს ესტუმრა ამერიკის ელჩი-კენტ ბრაუნი.

ასე რომ, დაინტერესება უცხოელების მხრიდან არის, მაგრამ ჩვენს გასაკეთებელ საქმეს არავინ გააკეთებს. ეს კი არა, ბუკლეტების დამზადებაც ვერ მოგვიხერხებია, რომ სტუმრებს უკეთ გავაცნოთ გარეჯის სამონასტრო კომპლექსი...

"თ.ს." - ბ-ნო თემურ, ის სურათი, რაც თქვენ დახატეთ, ალბათ, მარტო გარეჯის მდგომარეობას არ ასახავს. არც სხვა ძეგლებია დღეს უკეთეს მდგომარეობაში...

თ.ა. - რასაკვირველია, მე უშუალოდ აქ მიხდება მოღვაწეობა და ამიტომ მხოლოდ გარეჯზე ვლაპარაკობ, თორემ საქართველოში კიდევ უამრავი ძეგლი ითხოვს შველას: ალავერდი, სვეტიცხოველი, აწყური... რომელი ერთი დავასახელო. ღმერთმა დაგვიფაროს, მაგრამ მიწისძვრა რომ მოხდეს და დაინგრეს ეს ძეგლები, აზომვებიც კი არაა ჩატარებული, რომ მათი აღდგენა შევძლოთ. აი, ახლახანს ერთი საგანგაშო ინფორმაცია მივიღეთ: ალავერდის ტაძარზე გაჩნდა ბზარები, გაირკვა, რომ ალავერდი ტბაზე დგას...

ასე რომ, თქვენ მართალი ხართ, საქართველოში დღეს ყოველი ტაძარი, ყოველი ძეგლი მისახედია.

ეს ნაამბობი მეტად სამწუხარო გრძნობებს აღძრავს.

1987 წლიდან, გარეჯის პრობლემებისადმი მიძღვნილი პირველი საყოველთაო გამოსვლებიდან რვა წელიწადი გავიდა - ბრძოლის, თავგანწირვის, გმირობის; და სილაჩრის, ღალატის, გამცემლობის რვა წელიწადი. ამ ხნის განმავლობაში გამარჯვებულიც ვიხილეთ ჩვენი სამშობლო და დამარცხებულიც, გამართულიც და დაჩოქილიც, ღირსეულიც და ღირსებააყრილიც.

საქართველოში მართალი საქმისთვის წამებულები გაჩდნენ. სისხლის მდინარეები წამოვიდა - მამულიშვილებს სჯიდნენ ქვეყნის სიყვარულისთვის. ამ რვა წლის განმავლობაში ბევრი რამ ვნახეთ - ავიცა და კარგიც; აღარც უზნეობა გვაკვირვებს და აღარც ულმერთობა, აღარც შური და აღარც ორპირობა, აღარც გულგრილობა და აღარც უსულგულობა...

არც ის გვიკვირს, რომ სახელმწიფომ ვერავითარი საშუალება ვერ გამონახა ინტერვიუში აღნიშნული პრობლემების მოსაგვარებლად. არსებულ ხელისუფლებას ასეთი საკითხები რომ სრულიადაც არ აინტერესებს, - ამაზე სხვა ეროვნულ ფასეულობათა მდგომარეობაც მეტყველებს.

... გარეჯში დღეს უწყვეტ ნაკადად აღარ მიედინებიან ადამიანები. სამაგიეროდ, "იზოლაციის გარღვევის" შემდეგ სამყაროს ოთხივ კუთხისკენ გზა ხსნილია, ფანჯარა გაიჭრა. იმ ახალგაზრდებს, ვინც თავს გარეჯის უპირველეს გულშემატკივრად და პატრონად სახავდა, სხვა გეგმები გაუჩნდათ - როგორმე გოჯი-გოჯ მოიარონ ამერიკა, საფრანგეთი, ბელგია, გერმანია, ჰოლანდია; როგორმე დროულად, წარმატებით, კომკავშირული შემართებით გადაჭრან ახალგაზრდული პრობლემები, საქართველოში მიმდინარე დემოკრატიული ძვრების შესახებ ამცნონ მსოფლიო საზოგადოებრიობას.

საქართველოს ხელისუფლებაც ვის უნდა დაეხმაროს, თუ არა მათ, "რაინდალეულებს", მომავალ ბიზნესმენებს, კვალიფიციურ სპეციალისტებს. მადლობა ხომ გადასახდელია ქუჩებში კოტრიალისთვის, "ჩაუშესკუს" ძახილისთვის, დემოკრატიზაცბის პროცესებში აქტიური მოღვაწეობისთვის... სხვადასხვა ფონდებიდან არ აკლიათ დახმარება "გოგუაძის ბიჭებს", პარტიამ ხომ სათანადო ცვლა უნდა გამოზარდოს... ერთია საკითხავი, ოდესმე მოისურვებენ კი თავიანთივე "აღმშენებლური მოღვაწეობის" წყალობით დანგრეულ, იავარქმნილ სამშობლოში დაბრუნებას?

სამწუხაროა, რომ დავით-გარეჯი, საერთოდ, ეროვნული მოძრაობა ზოგისთვის "მეცნიერული" კარიერის დასაწყისი აღმოჩნდა, ზოგისთვის - მწერალ-ხელოვან-დრამატურგის სახელის მოპოვების შესაძლებლობა, ზოგისთვის-სავიზიტო ბარათი მაღალ ელიტარულ წრეებში შესაღწევად, ვილაცისთვის - ტელეეკრანიდან წამწამების ფარისევლური ხამხამით და დაშაქრული ხმით ხშირ-ხშირად გამოჩენის საშუალება.

ყველაზე შემზარავი კი მაინც ისაა, რომ მათმა უკეთური მიზნებისკენ მიმავალმა გზამ დავით-გარეჯზე, საქართველოს სიწმინდეებზე, თავისუფლებისთვის დახოცილთა საფლავებზე გადაიარა.

ჩვენი ტაძრები კი მაინც დგანან, დგანან "დარღუეულნი ეკლესიანი, სატრაპეზო, მრავალნი სენაკნი და ლაკუანნი მისნი დუმილად მოგვითხრობენ მყუდრო ცხოვრებასა წმიდა მამათასა, იქ მყოფთა და დიდსა მოღუაწეობასა მისსა."

რამდენ ხანს გაძლებენ?

ნუგზარ წიკლაური

ამ უკანასკნელ დროს დაწყებული სასამართლო პროცესები ყურადღებას იპყრობს, უპირველეს ყოვლისა, ერთი მნიშვნელოვანი მიზეზით - ყველა განსასჯელს - ვალტერ შურღაიას, გოჩა ოთხოზორიასა და იგორ თოლორდავას - სხვა დანაშაულებთან ერთად ბრალი ედებათ სამშობლოს ღალატში. ასევეა კვალიფიცირებული საბრალდებო დასკვნებში იმ პიროვნებათა ქმედებები, რომელთა საქმეები ჯერ ძიებაშია. ამასთან, მათი ნაწილი დაპატიმრებულიც არ არის და იძებნება. "მოღალატეთა" სია მოიცავს პრაქტიკულად მთელ კანონიერ ხელისუფლებას დაწყებული უზენაესი საბჭოსა და მთავრობის წევრებიდან, დამთავრებული კანონიერი გვარდიის სარდლობითა და რიგითი მეომრებით.

საბრალდებო დასკვნის თანახმად, ღალატი მოტივირებულია იმით, რომ 1993 წლის 28 აგვისტოდან 5 ნოემბრამდე, ანუ მაშინ, როდესაც საქართველო აწარმოებდა ბრძოლას ტერიტორიული მთლიანობისთვის, "ზვიად გამსახურდიას ბანდიტური ჯგუფის წევრებმა" ხელისუფლების დამხობის მიზნით დაიკავეს დასავლეთ საქართველოს ქალაქები და სოფლები, ხელი შეუწყვეს ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობის დაშლას.

თავისთავად ამ ბრალდებაში არაფერია ახალი - იგი "განმტკიცებულია" ოფიციოზის სამწლიანი პროპაგანდისტული კამპანიით. ამიტომ ურიგო არ იქნებოდა დასავლეთ საქართველოში იმხანად მიმდინარე პროცესების ქრონოლოგიური გახსენება.

კანონიერ ხელისუფლებას შეზადებენ მოღალატის როლს

1993 წლის 27 ივლისს, სოჭში, ქართულმა და აფხაზურმა მხარემ რუსეთის შუამავლობით ხელი მოაწერა ე. წ. სამშვიდობო შეთანხმებას, რომლის მთავარი პირობა იყო ქართული საჯარისო ნაწილების აფხაზეთის ტერიტორიიდან გაყვანა და განიარაღება. ამ დროიდან დაიწყო აფხაზეთში არსებული მთელი ქართული შეიარაღებული ძალის, მათ შორის ადგილობრივი მოსახლეობისგან შემდგარი ლაშქრის, განიარაღება და ეს პროცესი არ შეეხო მხოლოდ კანონიერ გვარდიასა და მას დაქვემდებარებულ სახალხო ლაშქარს.

საქართველოს პრეზიდენტმა ზვიად გამსახურდიამ თავის მიმართვაში ეს შეთანხმება შეაფასა როგორც მოღალატური და მიუთითა მის გარდუვალ ტრაგიკულ შედეგებზე.

რაც შეეხება 28 აგვისტოს მომდევნო პერიოდს, 16 სექტემბრამდე, ანუ სოხუმზე რუსულ-აფხაზური იერიშის დაწყებამდე, საქართველოს მმართველნი და მათი საინფორმაციო საშუალებები მოუწოდებდნენ სოხუმელებს დაბრუნებულიყვნენ თავიანთ საცხოვრებელ ადგილებში, სასწავლო წლის დაწყების წინ გაჩაღებული იყო პროპაგანდა - სტუდენტებსა და მოსწავლეებს გამოუცხადებლობის შემთხვევაში ლამის მოღალატეებად შერაცხვას ჰპირდებოდნენ. ამიტომაც სოხუმისკენ დაიძრა არა მხოლოდ ლტოლვილი ადგილობრივი მოსახლეობა, არამედ დასავლეთ საქართველოს ხვა რეგიონებში მცხოვრები სტუდენტობაც, რომელიც სოხუმის სასწავლებლებში ირიცხებოდა.

ამ დროს კი აფხაზეთის ტერიტორიაზე არსებული შეიარაღებული ძალების მეთაურები რიგრიგობით თუ ერთად დარბოდნენ ზუგდიდში და ითხოვდნენ ეროვნული გვარდიის სარდლობისგან მათი შეიარაღებისა და მძიმე ტექნიკის სამეგრელოს ტერიტორიაზე განლაგებას. სამხედროების ნაწილი, როგორც ჩანს, ხვდებოდა, რომ ამ შეთანხმებას რეალური მშვიდობა არ მოჰყვებოდა და მისი დარღვევის შემთხვევაში აფხაზეთის ქართველობა სრულიად დაუცველი დარჩებოდა.

ასეც მოხდა.

1993 წლის 16 სექტემბერს დაიწყო იერიში სოხუმზე და ქალაქის დაბომბვა. პრეზიდენტის მითითებით, საქართველოს კანონიერი გვარდია პირველივე დღიდან ჩაერთო სოხუმის დაცვის ოპერაციებში. 18 სექტემბერს სენაკიდან სოხუმში გადაფრინდა ეროვნული გვარდიის სოხუმის ბატალიონი სოსო ჯომიდავას ხელმძღვანელობით. აღსანიშნავია, რომ 25 სექტემბერს, ტელევიზიის პირველი არხით, "ალიონის" გამოშვებაში ამის შესახებ გადმოიცა ვიდეოსიუჟეტი, რომელშიც სოხუმის ბატალიონის მებრძოლები ადასტურებენ, რომ ჩამოვიდნენ საქართველოს დასაცავად პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდიას, უმაღლესი მთავარსარდლის ბრძანებით. ეს მით უფრო საგულისხმოა, რომ სოსო ჯომიდავა საბრალდებო დასკვნაში ასევე ფიგურირებს როგორც "ბანდიტური ჯგუფის წევრი და მოღალატე". ს.ჯომიდავას ბატალიონი უკანასკნელ წუთამდე იბრძოდა სოხუმის დასაცავად,- მას შემდეგაც, რაც შევარდნაძემ "გმირულად გამარღვია ალყა" და თბილისში მოიკალათა, - და დიდი დანაკარგებით, გაძარცულმა და პრაქტიკულად იარაღაყრილმა, ჭუბერის გავლით ძლივს ჩამოაღწია ზუგდიდში .

პრეზიდენტის საქართველოში ჩამოსვლამდე ოჩამჩირის ფრონტზე გავიდა ეროვნული გვარდიის მეტი ნაწილი, ამას გარდა მიდიოდნენ მოლაშქრეები, ცალკეული პიროვნებები, რომელთა ოჯახის წევრები ტელეპროპაგანდის შედეგად მოტყუვდნენ და სოხუმში ჩავიდნენ ნათესავებთან ან სწავლის გასაგრძელებლად.

17 სექტემბერს ზუგდიდმა მიიღო პირველი ლტოლვილები ოჩამჩირის რ-ნის სოფლებიდან. შემდეგ მას დაერთო გალის რ-ნის მთელი მოსახლეობა და ჭუბერიდან მომავალი ლტოლვილთა ნაკადი. ოქტომბრის პირველ რიცხვებში ზუგდიდსა და მიმდებარე სოფლებში დაფიქსირებული იყო 190 ათასამდე ლტოლვილი, რომელთა ნაწილი შემდგომ თანდათანობით გადანაწილდა სხვა რაიონებში.

24 სექტემბერს საქართველოს კანონიერი პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია დაბრუნდა სამშობლოში და თავის პირველივე მიმართვაში მოუწოდა მთელ ქართველობას ერთიანად დაეცვათ საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობა. 26 სექტემბერს იგი გადავიდა აფხაზეთში, მივიდა უშუალოდ ფრონტის ხაზზე კინდღში, სადაც პოზიციები ეკავა გვარდიის დაჯგუფებას, შემდეგ ოჩამჩირის შტაბში შეხვდა ფაქტობრივი ხელისუფლების შეიარაღებული ძალების ოჩამჩირის ფრონტის სარდლობას, თითქმის ყველას, თენგიზ კიტოვანის გარდა. აქ ჩატარდა გაერთიანებული სამხედრო საბჭოს სხდომა და მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება ერთიანი ძალებით ალყის გარღვევისა და სოხუმის დაცვის შესახებ. დაიწერა ბრძანება, დაიგეგმა სამხედრო ოპერაცია.

რა მოხდა შემდეგ ფრონტზე, თუ რატომ გაჰყვა "სამთავრობო ჯარი" სოხუმიდან გაქცეულ შევარდნაძეს აღმოსავლეთის მიმართულებით და ვერ ან არ შეასრულა პრეზიდენტის ბრძანება, ამის შესახებ ჯერჯერობით და კიდევ დიდხანს არავინ არაფერს იტყვის. თუნდაც იმიტომ, რომ მთავარ მოწმეთა დიდი ნაწილი მოკლულია, თანაც არა ბრძოლის ველზე, არამედ ქუჩებსა და სადარბაზოებში.

რაც შეეხება სოხუმის დაცემის შემდგომ პერიოდს 5 ნოემბრამდე, ამ დროს ფაქტობრივი ხელისუფლება აწარმოებდა ომს არა ტერიტორიული მთლიანობისთვის, არამედ საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის წინააღმდეგ, მოუწოდებდა რუსულ-სომხურ-აზერბაიჯანული ინტერვენციისკენ და თავისუფლებისთვის მებრძოლი კანონიერი ხელისუფლების წინააღმდეგ მოუძღოდა იმპერიულ საოკუპაციო ჯარს.

სწორედ თავის დანაშაულობათა დასაფარად მმართველმა რეჟიმმა მოამზადა პოლიტიკურ სასამართლო სპექტაკლთა სერიალი, რომელშიც კანონიერ ხელისუფლებას მოღალატის როლი განუმზადა!

რომანოზ საგინაშვილი

უკანასკნელ ხანებში ძალზე გამწვავდა მდგომარეობა. ჩამოსვლისთანავე, პირველსავე მიტინგზე მე მოვუწოდე საქართველოს, ქართველ ერს, ჩვენს შეიარაღებულ ძალებს დაიცვან საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობა, დაიცვან აფხაზეთის ქართული მოსახლეობა, უფრო მეტიც, ჩვენი შეიარაღებული ძალები გადამწყვეტ ძალას წარმოადგენენ ჯერჯერობით აფხაზეთის ფრონტზე; არა მხოლოდ ოჩამჩირის რაიონში, სადაც აქტიურად მოქმედებს ჩვენი გვარდია, არამედ სოხუმშიც, სადაც მებრძოლთა უმრავლესობა კანონიერი ხელისუფლების მომხრეა. სოხუმის დაცვა მათ იტვირთეს, მთელი სიმძიმე მათ კისერზეა. მაგრამ არსებობს ძალიან ბევრი ხელისშემშლელი ფაქტორი, რომელთაც, ალბათ, მალე დავძლევთ.

მე მსურს ხაზგასმით აღვნიშნო ის, რომ ამ ომის წარმატებით დასრულება არის ერთ-ერთი უმთავრესი მიზანი ჩვენი ხელისუფლებისა.

ზვიად გამსახურდია

ფრაგმენტი 1993 წლის 26 სექტემბრის სატელევიზიო გამოსვლიდან
ზუგდიდი

შურღაია დუმილს ამჯობინებს

19 აპრილს ვალტერ შურღაიასა და გოჩა ოთხოზორიას საქმის სასამართლო გარჩევა კვლავ გადაიდო, ვინაიდან ადვოკატებს მერაბ ნავროზაშვილსა და თემურ გოქსაძეს არ ეყოთ საბრალდებო დასკვნის გასაცნობად გამოყოფილი დრო. მათ განაცხადეს, რომ საქმის მასალების შეჯერება საბრალდებო დასკვნასთან ერთ-ერთი ყველაზე რთული პროცედურაა და დიდ დროს მოითხოვს. სასამართლო კოლეგიამ დააკმაყოფილა მათი მოთხოვნა და სხდომა 25 აპრილისთვის გადადო.

სხდომის დახურვამდე განსასჯელმა გ.ოთხოზორიამ ითხოვა სიტყვა განცხადებისთვის და მიმართა მოსამართლე ი. ტყეშელაშვილს:

" - როგორც ჩემთვის ცნობილია, განსასჯელთან შეხვედრის ნებართვას იძლევა სასამართლო კოლეგიის თავმჯდომარე. გუშინ მე და სხვა განსასჯელებს იზოლატორში შეგვახვედრეს სანდრო კავსაძე. მე ათასი საფიქრალი მაქვს - ქვეყნის ბედზეც და ამ საქმეზეც - და არ მაქვს იმის თავი, რომ ასეთი პიროვნებები ჩემთან მოვიდნენ და ნერვები მიშალონ. მე ამ ხელისუფლებას არ ვცნობ, არ ვცნობ ამ პიროვნებებსაც. ისინი ჩემთვის არც ადამიანის უფლებების დამცველები არიან და არც არაფერი. ძალიან გთხოვთ, მათ ჩემთან ნუ შემოუშვებთ".

მოსამართლემ განაცხადა, რომ მისთვის კავსაძეს არ მოუკითხავს და მას ოთხოზორიასთან შეხვედრის უფლებაც არ გაუცია.

ვალტერ შურღაიამ განაცხადა, რომ დღეიდან აღარ იღებს არავითარ მონაწილეობას პროცესში და არ უპასუხებს არც ერთ შეკითხვას, რაზეც მოსამართლემ შენიშნა, რომ თავის მხრივ იგი ვალდებულია დაუსვას განსასჯელს კითხვები და ამან შემდგომში არ უნდა გამოიწვიოს გაღიზიანება. "გასცემთ თუ არა პასუხს, ეს თქვენი ნებაა, მე ვალდებული ვარ შეგეკითხოთ" - თქვა მან.

ნ. ჩ.

ბარძიმაშვილისა და კოჭლამაზაშვილის სიცოცხლე საფრთხეშია

განსასჯელები ზურაბ ბარძიმაშვილი და ომარ კოჭლამაზაშვილი, რომელთა საქმეები გამოყოფილი იქნა "გამსახურდიასა და მის მომხრეთა საქმიდან", მათი ჯანმრთელობის მდგომარეობის გამო, კატეგორიულად მოითხოვენ მათ მიმართ სასამართლო პროცესის ჩატარებას, მაგრამ ეს განცხადება ჯერჯერობით უპასუხოდ რჩება. ორივე განსასჯელი მძიმედაა დაავადებული და მათი მდგომარეობა კრიტიკულია.

ზურაბ ბარძიმაშვილს აქვს გულის იშემიური დაავადება, მძიმე ფორმის ნევროზი. გარდა ამისა, დაკავებისას მას ჰქონდა თვითმკვლელობის მცდელობა. გადატანილი აქვს მძიმე ოპერაცია გულზე. სასამართლოს მსჯელობისას იგი ხშირად ხდებოდა ცუდად. საჭიროებს სტაციონარულ მეთვალყურეობასა და მკურნალობას.

1994 წლის 16 სექტემბერს ო.ა. კოჭლამაზაშვილი სასამართლოში არ იქნა წარმოდგენილი ავადმყოფობის გამო და ერთი თვით სამკურნალოდ იქნა მოთავსებული იზოლატორის საავადმყოფოში.

ადვოკატ დ. ბალათურიას შუამდგომლობა ო.ა. კოჭლამაზაშვილის ჯანმრთელობის მდგომარეობის დასადგენად სამედიცინო ექსპერტის ჩატარების თაობაზე სასამართლომ არ დააკმაყოფილა.

სასამართლო კოლეგიაში 1994 წლის 21 დეკემბრის თარიღით გამოგზავნილ შს სამინისტროს სასჯელთა აღსრულების მთავარი სამმართველოს სამედიცინო სამსახურის უფროსის ჯ. ქარუმიძის წერილში აღნიშნულია, რომ: "ო.ა. კოჭლამაზაშვილი უჩივის ძვალსახსროვანი სისტემის ტკივილს, რაც გამოწვეულია ოსტეოქონდროზით, აქვს ცვალებადი არტერიალური წნევა, რის გამოც 1968 წლიდან განსაზღვრული ჰქონდა მესამე ჯგუფის ინვალიდობა.

უკანასკნელ პერიოდში მისი განცხადებებით აღენიშნებოდა მხედველობის და წნევის ცვალებადობა, სმენის დაქვეითება და გონების დაკარგვა.

პულსი აქვს 110 საშუალო ავსებისა და დაჭიმულობისა 140/85-ზე, ტემპერატურა - 37,2, გულის ტონები აქვს რითმული და მოყრუებული.

კუჭნაწლავის მხრივ ორგანული დაზიანების ნიშნები არ აღენიშნება.

ხერხემლის მხრების მთელ სიგრძეზე აღენიშნება ძვლოვანი წანაზარდები-ოსტეოქონდროზი, რის გამოც აქვს ძლიერი ტკივილები მარცხენა ზედა და მარჯვენა ქვედა კიდურის მიდამოში.

გამომდინარე მისი ჯანმრთელობის მდგომარეობიდან, ო.ა. კოჭლამაზაშვილს ესაჭიროება სამედიცინო მეთვალყურეობა და მკურნალობა".

1995 წლის 31 იანვარს საპატიმრო საკანში ყოფნისას კოჭლამაზაშვილს დაუკარგავს გონება. მიუხედავად ამისა, მას არ მკურნალობდნენ, კვლავ განიცდიდა მეტყველების დაკარგვას და ითხოვდა სპეციალიზირებულ საავადმყოფოში მოთავსებას.

1995 წლის 13 სექტემბერს მძიმე ავადმყოფობის გამო სასამართლოს კ/ განჩინებით ო.ა. კოჭლამაზაშვილი ერთი თვის ვადით გადაყვანილ იქნა იზოლატორის საავადმყოფოში, მაგრამ დაახლოებით 11 ოქტომბერს კვლავ გადმოყვანილ იქნა იზოლატორის საკანში, სადაც იგი დღემდე იმყოფება.

არ დაკმაყოფილებულა განსასჯელის ადვოკატის მრავალჯერადი მოთხოვნა მძიმე ავადმყოფობის გამო კოჭლამაზაშვილის პატიმრობიდან განთავისუფლების შესახებ.

რა ელით სიკვდილმისჯილებს?

ეს კითხვა აღელვებს საზოგადოების დიდ ნაწილს. ხშირად გვეკითხებიან, რა მდგომარეობაში არიან განსჯილები, გადაიყვანეს თუ არა ისინი სასჯელის მოხდის ადგილებში, მიმდინარეობს თუ არა საქმის ზედამხედველობის წესით გასაჩივრება, არსებობს თუ არა გარანტია იმისა, რომ სასიკვდილო განაჩენი პეტრე გელბახიანისა და ირაკლი დოკვაძის მიმართ არ იქნება სისრულეში მოყვანილი გასაჩივრების პროცედურის დამთავრებამდე და, საერთოდ, ძალუძს თუ არა საზოგადოებრივ აზრს არ დაუშვას ეს მკვლელობა? ამდენად, ინტერესი გახმაურებული სასამართლო პროცესის მიმართ არ ჩამცხრალა.

საგულისხმოა, რომ გოჩა მახვილაძე და გელა მჭედლიშვილი უარს აცხადებენ 1992 წლის 4 აგვისტოს მანიფესტზე და მოითხოვენ სასამართლო პროცესის ჩატარებას 24 ივნისს საქტელერადიოს დეპარტამენტზე თავდასხმის ფაქტთან დაკავშირებით.

ამჟამად "ზვიად გამსახურდიასა და მისი საქმის" მსჯავრდებულები, რომლებსაც განაჩენი გამოუტანეს 1995 წლის 6 მარტს (ჩიქოვანის ქუჩაზე აფეთქების, საჩხერე-თბილისის მაგისტრალზე აფეთქების მომზადების და სხვა ბრალდებათა მიხედვით), აპრილის დასაწყისიდან ეცნობიან სასამართლო სხდომის ოქმებს, რათა უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარის წინაშე დააყენონ საკითხი განაჩენის ზედამხედველობის წესით გასაჩივრების შესახებ. ეს შრომატევადი პროცედურა საქმის სიდიდისა და სირთულის გამო, როგორც ჩანს, საკმაოდ დიდ დროს დაიკავებს და მის დამთავრებამდე საეჭვოა ხელისუფალთა მხრიდან ადგილი ჰქონდეს რაიმე უხეშ კანონსაწინააღმდეგო ქმედებას.

ამაზე მეტყველებს შევარდნაძის ბოლოდროინდელი "აღმოჩენა" - თურმე, საქართველოში ირღვევა ადამიანის უფლებები და თურმე, ციხეებში პატიმრების წამებასაც ჰქონია ადგილი. ამის თაობაზე მან გაოცება გამოთქვა სამართალდამცავ ორგანოებთან გამართულ თათბირზე და საყვედური გადასწვდა გენპროკურორის მოადგილეს, ანზორ ბალუაშვილს, რომელიც ხელმძღვანელობდა "გამსახურდიას საქმის" საგამომძიებლო ჯგუფს.

საფიქრალია, რომ ესაა შედეგი იმ რეაქციისა, რომელიც მოჰყვა ამ უსამართლო განაჩენს საქართველოში და მის გარეთ. როგორც ცნობილია, საქართველოში ადამიანის უფლებათა დარღვევის საკითხი და საკუთრივ "გამსახურდიასა და მისი მომხრეთა საქმე" ამ უკანასკნელი თვეების მანძილზე განიხილებოდა ყველაზე ავტორიტეტული საერთაშორისო ორგანიზაციების - ევროსაბჭოს, ეუთოს, გაერო-ს - შესაბამის კომისიებში, აშშ-ს კონგრესში, სადაც მიღებულ იქნა ძალზე მკაცრი რეზოლუციები და მიმართვები საქართველოს ხელისუფალთა მისამართით, რომლებიც შეიცავს პირდაპირ მოწოდებას, განაჩენი არ იქნეს მოყვანილი სისრულეში, თავიდან იქნეს საქმე გამოძიებული და გაუქმდეს სიკვდილით დასჯა.

მაგრამ, ჩვენის აზრით, ეს არ ნიშნავს, რომ საზოგადოებამ შეასუსტოს ყურადღება ამ საქმისა და მიმდინარე პოლიტიკური სასამართლო პროცესების მიმართ. პირიქით, დასავლეთის მმართველი წრეებისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების პოზიცია ბევრადაა დამოკიდებული საქართველოში ჩამოყალიბებულ საზოგადოებრივ აზრზე და ადამიანის უფლებებისათვის მებრძოლთა ძალისხმევაზე. მით უფრო, რომ თავად მსჯავრდებულები ბრძოლას არ წყვეტენ.

დაიწყო გვარდიელების გასამართლება

უზენაეს სასამართლოში მიმდინარეობს კიდევ ერთი პოლიტიკური სასამართლო პროცესი: განსასჯელთა სკამზე ზის კანონიერი ეროვნული გვარდიის მებრძოლი იგორ თოლორდავა

„გამსახურდიას ბანდა" მოქმედებაში

იგორ თოლორდავას საქმის საბრალდებო დასკვნა გვამცნობს, რომ:

„1993 წლის 5 ოქტომბერს საქართველოს რესპუბლიკის პროკურატურაში „ზვიად გამსახურდიასა და მის მომხრეთა მიმართ" აღიძრა სისხლის სამართლის საქმე, ანუ უკვე მეორე საქმე კანონიერ პრეზიდენტზე, რის საფუძველზეც წალენჯიხის რ-ნის სოფ. ჭკადუაშში დააპატიმრეს ლოთი ქობალიას უკანონო ბანდიტური ჯგუფის წევრი იგორ თოლორდავა, მეტსახელად „ჰუსეინა". მისი საქმე გამოეყო ცალკე წარმოებად იმის გამო, რომ ბანდიტური დაჯგუფების წევრების ნაწილი დაკავებულია და მათ საქმეს იძიებენ, ნაწილი - ბ. გუგუშვილი, ტ. გელანტია, გ. აბსანძე იძებნებიან.

ი. თოლორდავას ბრალად ედება, რომ „1991 წლის სექტემბრიდან 20 ნოემბრამდე საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის მოწოდების გამო იმყოფებოდა უზენაესი საბჭოს შენობაში თბილისში, იღებდა მონაწილეობას მიტინგებში. (...) 1992 წლის 6 იანვრის შემდეგ გამსახურდიას მომხრეებმა შექმნეს ბანდიტური ჯგუფები გამსახურდიას ხელისუფლების აღდგენისთვის - ზუგდიდის რ-ნში სხვადასხვა ობიექტებზე მოაწყვეს შეიარაღებული თავდასხმები იარაღის მოსაპოვებლად."...

„1992 წლის 15 იანვარს 23.00 სთ-ზე ავტომატური იარაღით, ტყვიამფრქვევით (რომელიც, ბრალდების თანახმად, ჩაბარებული ჰქონდა „ჰუსეინას" - რედ.) თავს დაესხნენ უშიშროების სამინისტროს ზუგდიდის განყოფილებას, გაიტაცეს იარაღი, შეამტვრიეს კარადები, განზრახ გაანადგურეს მნიშვნელოვანი დოკუმენტაცია და საბუთები.

1992 წლის 9 მარტს უნდა შეერთებოდნენ მეორე ბანდიტურ დაჯგუფებას, ამიტომ 8 მარტს გადალახეს ენგური, ჩავიდნენ სოფ. თაგილონში, სადაც მათ შეუერთდა სხვა ბანდის 130 წევრი. ბანდა გაიყო ორ ნაწილად. პირველს, რომელშიც შედიოდა „ჰუსეინა", ხელმძღვანელობდა სოსო ჯომიდავა, ისინი 9 მარტს თავს დაესხნენ სასტუმრო „ეგრისს" ზუგდიდში, გახსნეს ცეცხლი, ბრძოლით აიღეს სასტუმროს შენობა და განაიარაღეს იქ მყოფი გვარდიელები. შემდეგ გადაინაცვლეს ზუგდიდის შს საქალაქო განყოფილებასთან, ისიც ბრძოლით დაიკავეს, რასაც მოჰყვა მძიმე შედეგები - დაიღუპა ამ განყოფილების უფროსი მორგენ ნიჟარაძე, თანამშრომლები გოჩუა და თოდუა. სასტუმრო „ეგრისზე" თავდასხმის დროს კი დაიღუპა 4 გვარდიელი.

1992 წლის 27 ივლისს, როდესაც ზუგდიდში უნდა ჩამოსულიყო სახელმწიფოს მეთაური (საგულისხმოა, რომ ამ დროს ფუნქციონირებდა სახელმწიფო საბჭო და შევარდნაძე მისი თავმჯდომარე იყო - რედ.), ამ ვიზიტის მოსამზადებლად უკვე იქ მყოფ საქ. რესპ. გენპროკურორის მოადგილე ვახტანგ გვარამიას ი. თოლორდავამ წაართვა კუთვნილი სატაბელო იარაღი და უთხრა თავისი გვარი და სახელი.

ზაფხულში „ჰუსეინა" შეუერთდა სოხუმის უკანონო შეიარაღებულ ფორმირებას.

1992 წლის 5 სექტემბერს ბანდის 150 წევრთან ერთად ი.თოლორდავა შეიჭრა მარტვილში, შეიარაღებული ბანდა თავს დაესხა სასტუმრო „მარტვილს", დაიკავა შენობა, დაარბია მარტვილის რ-ნის პროკურატურა, გაიტაცა იარაღი, განზრახ გაანადგურა დოკუმენტაცია. ამ დროს დაიღუპა 3 კაცი".

ზემოთ ჩამოთვლილი ბრალდებების საფუძველზე ი. თოლორდავას წაყენებული აქვს ს/ს კოდექსის 78-ე მუხლი - ბანდიტიზმი. რაც შეეხება 65-ე მუხლის (სამშობლოს ღალატი) თანახმად წაყენებულ ბრალდებას, საბრალდებო დასკვნაში იგი განსაზღვრულია ამგვარად:

„ი. თოლორდავამ ჩაიდინა სამშობლოს ღალატი - იგი იყო საქართველოს მოქალაქე, მონაწილეობდა ზ. გამსახურდიასა და მის მომხრეთა მიერ მოწყობილ შეთქმულებაში საქართველოს ხელისუფლების დასამხობად, მისი ტერიტორიული მთლიანობის დაშლაში ძალადობის გზით. იმ დროს, როდესაც საქართველო იბრძოდა ტერიტორიული მთლიანობის შესანარჩუნებლად,. გამსახურდიამ და მისმა მომხრე უკანონო ბანდიტურმა ფორმირებებმა დაიწყეს აქტიური მოქმედება ხელისუფლების წინააღმდეგ. 28 აგვისტოდან 5 ნოემბრამდე დაიკავეს დასავლეთ საქართველოს მთელი რიგი რაიონები, მოწყვიტეს ისინი საქართველოს ხელისუფლების იურისდიქციას, გადაკეტეს საავტომობილო და სარკინიგზო მაგისტრალები და არ ატარებდნენ აფხაზეთში მიმავალ სამხედრო ფორმირებებს, რითაც ხელს უშლიდნენ საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენას.

1993 წლის 6 ნოემბერს, როდესაც ქობალიას შეიარაღებული ბანდები განიდევნა, ი. თოლორდავა მიიმალა".

„კენედის მკვლელობაც ჩემს თავზე ავიღე" - აცხადებს „ჰუსეინა"

საგულისხმოა, რომ „მიმალული" ი. თოლორდავა დააპატიმრეს 1993 წლის 1 დეკემბერს, 13.00 საათზე საკუთარ ოჯახში და „კომენდანტის საათის დარღვევისთვის" მიუსაჯეს 30 დღით თავისუფლების აღკვეთა.

„ - ნოემბერში წალენჯიხაში რომ შემოიჭრნენ შევარდნაძის ჯარები, მოვარდნენ ჩემს ოჯახში, სცემეს დედა და ცოლი, მძევლად აიყვანეს შვილები, მოითხოვდნენ, რომ ჩავბარებულიყავი. - განაცხადა ი. თოლორდავამ სასამართლოს 20 აპრილის სხდომაზე ჩვენების მიცემისას. - მანამდე მე ვიყავი მილიციაში და ვთქვი, რომ არაფერი მაქვს გასაქცევი. ჩემს დაპატიმრებამდე დახვრიტეს ჩემი ლვიძლი დეიდაშვილი მურთაზ ცირდავა და ძმა და მეგობარი კორნელი შარდავა. მურთაზს ჯერ წვერზე ცეცხლი მოუკიდეს, საშინლად აწამეს და მერე მოკლეს. ჩემს წასაყვანად რომ მოვიდნენ, ოჯახში სამძიმარზე მოსული მეზობლები დახვდათ და ყვირილით: „ესენი ზვიადისტები იქნებიან"-ო, ყველანი მუხლებზე დააჩოქეს."

9, 10 და 16 დეკემბერს პატიმარი დაკითხეს ზუგდიდის იზოლატორში მოწმის სახით, ადვოკატის გარეშე, ხოლო სანქცია მისი, როგორც ბრალდებულის, დაკავების თაობაზე გაცემული იქნა მხოლოდ 20 დეკემბერს და იმავე დღეს იგი პირველად დაკითხეს ბრალდებულის სახით, თანაც სანქციაზე არ არის დაკავებულის ხელმოწერა, რაც ასევე კანონის დარღვევაა. ამასთან დაკავშირებით მოსამართლე ლენგერ ბოჭორიშვილმა აღნიშნა, რომ თუ ეს ასეა, 9, 10 და 16 დეკემბერს კანონის დარღვევით მიცემულ ჩვენებებს არ გააჩნია მტკიცებულების ძალა.

თავიდან განსასჯელს წაყენებული ჰქონდა 238-ე პრიმა მუხლი (უკანონო შეიარაღებული ფორმირების ორგანიზება), მოგვიანებით კი შეუცვალეს - 65-ე (სამშობლოს ღალატი, ითვალისწინებს 10-დან 15 წლამდე თავისუფლების აღკვეთას ან დახვრეტას) და 78-ე (ბანდიტიზმი - 3-დან 15-მდე ან დახვრეტა) მუხლით.

„ - ზუგდიდში გია გულუა, კუკური ადამია (ზუგდიდის შს განყ. უფროსი), სურმავა (ფაიფურის დასახლების შს განყ. უფროსი), ვიცე-პოლკოვნიკი ფრიდონ კეფაია და გაბელია (ზუგდიდის ს/ს სამძებროს უფროსი) მემუქრებოდნენ გაუპატიურებით. სურმავამ, გაბელიამ და კეფაიამ საკანში გამიყვანეს და მცემეს, დამიპირეს ბოთლზე დასმა, შარვალი შემომხიეს. ამიტომ გამომძიებელ ანზორ ხვადაგიანს თავიდანვე გაწვუცხადე, რაც გინდა დაწერე, ხელს მოგიწერ-მეთქი. ისიც წერდა.

ზოგი ჩვენება, მაგალითად 9 დეკემბრის, დღემდე არ წამიკითხავს, გამომძიებელმაც არ გამაცნო. მანდ სიმართლე მხოლოდ ისაა, რომ ვიცნობ სოსო ჯომიდავას. მე ისეთი რალაცეები მაქვს ნალაპარაკები - კენედის მკვლელობაც ავიღე ჩემს თავზე, ტეთჩერზე თავდასხმაც. შემდეგ 13 დეკემბერს დავწერე ჩვენება, სადაც სიმართლეს ვამბობ, მაგრამ წარვადგინე მხოლოდ 6 მარტს, როდესაც საქმის მასალებს გავეცანი. მანამდე შემეშინდა, რომ დაკარგავდნენ, მინდოდა ადვოკატსაც მოეწერა ხელი.

ნაცემს მომცა მაღალი სიცხე, სულ ჩალურჯებული ვიყავი. მერე მოვიდა „საღამო მშვიდობისა"-ს ჯგუფი, თვალები შემითეთრეს, რომ უფრო სიმპათიური გამოვჩენილიყავი და გადამიღეს. თან მეუბნებოდნენ: მიმართე შენიანებს, ტყეში რომ იმალებიან, გამოვიდნენ და იარაღი ჩააბარონო. მე ვუპასუხე: ტყეში არც დენია, არც ტელევიზორი და რას გაიგებენ, ჯობს გამიშვათ და პირადად მოვახსენებ-მეთქი".

თავს დამნაშავედ არ ვთვლი...

„...ჩვენ გვინდოდა საქართველოში კანონიერი ხელისუფლების აღდგენა პოლიტიკური ხერხებით, მაგრამ ფაქტობრივი ხელისუფლება დაგვიპირისპირდა იარაღით და ამიტომ იძულებული ვიყავით თავი დაგვეცვა. ისე, ერთ იერიშში კი მაქვს მიღებული მონაწილეობა -საკუთარ სოფელში არ მაყენებდნენ და შევედი". - განაცხადა ი. თოლორდავამ.

ზუგდიდის უშიშროების სამსახურის დარბევასთან დაკავშირებით განსასჯელმა თქვა, რომ არავითარ დარბევას არ ჰქონია ადგილი: „იქ ეკიდა ჩერნენკოს, ანდროპოვისა და სუსლოვის სურათები, ჩამოვხსენით და გადავაგდეთ. აი, ეს იყო მთელი დარბევა და „დოკუმენტაციის" განადგურება. იარაღი ჩამოვართვით სამსახურის უფროსს გაბუნიასა და თოლორდავას - ერთი მე წამოვიღე, ერთი სხვამ. შემდეგ ჩემთან მოვიდა მილიციის უფროსი თორნიკე ქირია და ჩამორთმეული იარაღი მას ჩავაბარე".

საბრალდებო დაკვნის თანახმად, სასტუმრო „ეგრისსა" და შს განყოფილებაზე თავდასხმის ხელმძღვანელებად ფიგურირებენ ჯემალ ქობალია და გია უჩავა. ამასთან დაკავშირებით განსასჯელმა განაცხადა:

„- მერე მე რას მემართლებით? აგერ არა გყავთ ორივე - ჯ. ქობალია „მერსედესით" დადის მილიციასთან ერთად, ხელის გაქნევა თუ არ შეუძლია, ენის ტარტარს მაინც ხომ შესძლებს. მოიყვანეთ და მომისვით გვერდზე. მასე ბევრი იყო ჩვენს რიგებში შემოგზავნილი".

„რაც შეეხება ვახტანგ გვარამიას, ზუგდიდში რომ ჩამოვიდა, ხალხი მიესია, მან კი იარაღი ამოიღო. მე რა ვიცოდი ვინაა ვახტანგ გვარამია - ჰალსტუხი ყველას უკეთია, მივედი, ზუგდიდში იარაღით რატომ დადიხარ-მეთქი, დოკუმენტი მოვთხოვე და იარაღი კი არ წავართვი, თვითონ მომცა. არ დაგეკარგება-მეთქი, თან ჩემი სახელი და გვარი ვუთხარი. იმ დროს ისეთი უკიდურესი სიტუაცია იყო, აქეთ ესენი მოვიდნენ, იქით „მხედრიონი", ხალხი გაგიჟებული იყო, რამეს აკადრებდნენ. წართმევა რომ მდომებოდა, სახელსა და გვარს რატომ ვეტყოდი".

მარტვილის ეპიზოდის თაობაზე განსასჯელმა განაცხადა, რომ, მათი ინფორმაციით, იმ დროს მარტვილში არავინ იცავდა წესრიგს და დათარეშობდნენ მძარცველები. მაგრამ აღმოჩნდა, რომ ქუთაისის მილიცია შემოსულიყო ქალაქში და ჩასაფრებული ელოდა კანონიერი გვარდიის შემოსვლას . შევიდა თუ არა გვარდია, გაუხსნეს ცეცხლი მილიციის შენობიდან და სასტუმროს სახურავზე მოთავსებული ტყვიამფრქვევიდან. შედეგად დაიღუპა ორი გვარდიელი და ექვსი დაიჭრა, მეორე მხარეს კი დაიღუპა სამი მილიციელი.

„- მე საერთოდ არ ვიცოდი ქალაქი - რომელია სასტუმრო, რომელი - მილიცია. რაც შეეხება სანოტარო კანტორისა და სასამართლოს დარბევას, დღესაც არ ვიცი სად არის ეს დაწესებულებები. ცეცხლი რომ გაგვიხსნეს, ქალაქში არეულობა დაიწყო, როგორც ჩანს, ვილაცეებმა ისარგებლეს ამით და წაიღეს მათთვის საჭირო საბუთები."

პროკურორ თამარ ლალიაშვილის კითხვაზე, თუ ვის ეკუთვნოდა ე.წ. ურჩხულები - ჯავშანშემოკრული სატვირთოი მანქანა, რომლის საჭესთანაც იჯდა, განსასჯელმა უპასუხა: „ურჩხულები დაამზადეს დეკემბერ-იანვრის მოვლენების დროს ზუგდიდსა და ფოთში ოთარ ფაცაციასა და რომან მელიას უშუალო ხელმძღვანელობით და მათვე ეკუთვნოდა".

კითხვაზე - „მოწმედ გამოვიძახოთ ისინიო" - ი.თოლორდავამ მოსამართლეს უპასუხა: „რატომ მოწმედ, აგერ მომისვით გვერდზე".

ვინ არის მოღალატე?!

„როდესაც პრეზიდენტი ჩამოვიდა, იგი გაემართა აფხაზეთში, პირდაპირ ფრონტის ხაზზე - კინდღში, შემდეგ კი ოჩამჩირეში შეხვდა „სამთავრობო ჯარების" ხელმძღვანელობას, მოელაპარაკა და მათ მიიღეს გადაწყვეტილება ერთობლივად გაგვერღვია ალყა და გადაგვერჩინა სოხუმი. ჩვენ, ვახტანგ ქობალიას მოადგილის როალდ (გურამ) ლაკიას მეთაურობით, ახალდაბა უნდა აგველო. როდესაც აძიუბჟაში ჩავედით, ყველა სახლი გადამწვარი დაგვხვდა. წინ მიდიოდა მძიმე ტექნიკა. გზა დანაღმული იყო და ტექნიკა აგვიფეთქდა. შემდეგ გვერდიდან ცეცხლი გაგვიხსნეს - მაშინ სიმინდი უკვე შემოსული იყო და ვინ საიდან გვესროდა, არავინ იცის. დაჭრილები უკან გავაბრუნეთ და წინ წავედით.

მივადექით დანიშნულების ადგილს - რკინიგზის მაგისტრალთან, რომელიც ყოფს ახალდაბასა და აძიუბჟას. იქ წყლის გუბე იყო, რომელშიც ნაღმი ყოფილა და ზედ მესამე ტანკიც აგვიფეთქდა. დავიკავეთ დაცვითი პოზიციები. კოდორის გაღმა ისმოდა ბრძოლის ხმა.

ცოტა მოვისვენეთ. ამ დროს გაისმა სტვენა - ჰაუბიცის გასროლის ხმა - და შემდეგ აფეთქება. სამთავრობო ჯარის მხრიდან გაგვიხსნეს ცეცხლი. ლაკია დაუკავშირდა და გადასცა - ამა და ამ კვადრატში ჩვენ ვართ და ნუ ისვრითო. ვიცით, ვიცითო - სროლა კი იქითა მხრიდან გაგრძელდა. შემდეგ აფხაზებმა შემოგვიტიეს, 800 კაცი იქნებოდა და არა 200, როგორც ამბობდნენ. თან რუსულად გვიყვიროდნენ - მეგრელებო, აქ რა გინდათ, აქ თქვენს საფლავებს ნახავთო. გადმოგვცეს - ზარანდია მოდის თქვენსკენო, მაგრამ იქითა მხრიდანაც აფხაზები აღმოჩნდნენ და შემოგვიტიეს. დავიხიეთ ზღვისკენ - იქ კვლავ აფხაზების გემებმა გაგვიხსნეს ცეცხლი. სხვა გამოსავალი არ გვქონდა - დავიყავით ჯგუფებად და სხვადასხვა მიმართულებით წავედით, ბოლოს ვინ ყარყარაშვილთან გასვლა მოახერხა, ვინ უკან გამობრუნდა და ა. შ.

ნათელი იყო, რომ ალყის გარღვევა შეიძლებოდა, მაგრამ „სამთავრობო ძალებს" ეს არ უნდოდა. ჩვენ გვაბრალებენ, რომ არ ვიბრძოლეთ აფხაზეთში, არადა, კანონიერი გვარდიის მეტი ნაწილი პირველივე დღიდან ჩაერთო ბრძოლებში. თვითონ კი დიდძალი ტექნიკა და ცოცხალი ძალა დააყენეს სამტრედიაში და ადგილიდან არ დაძრულან, ამიტომაც გვარდიის რალაც ნაწილი დარჩა ცხენისწყალზე ხალხის დასაცავად."

ნინო ჩეჩელაშვილი

იგორ ჟორჟის ძე თოლორდავა - დაბადებული 1954 წლის 23 თებერვალს. ჰყავს მეუღლე, ორი მცირეწლოვანი ბიჭი და ინვალიდი დედა. 1969 წელს დაამთავრა წალენჯიხის ჩაის საბჭოთა მეურნეობაში 8 კლასი და შემდეგ ზედა ეწერის მეურნეობის ტექნიკუმის მექანიზაციის ფაკულტეტი. 1973 წელს გაიწვიეს საბჭოთა არმიის რიგებში. ეროვნულ მოძრაობაში ჩაერთო 1989 წლიდან. 1991 წელს შევიდა ეროვნული გვარდიის რიგებში.

საზღვარგარეთ მოღვაწე ქართულ ორგანიზაციათა

მ ი მ ა რ თ ვ ა

გადაარჩინეთ საქართველოს იუსტიციის მიერ სიკვდილმისჯილი პეტრე გელბახიანი და ირაკლი დოკვაძე

პარიზი, 1995 წლის 2 აპრილი

6 მარტს, ორი წლის მანძილზე მიმდინარე სასამართლო პროცესის შემდეგ, საქართველოს უზენაესმა სასამართლომ სიკვდილით დასჯის განაჩენი გამოუტანა პეტრე გელბახიანსა და ირაკლი დოკვაძეს, ამასთან ერთად ხანგრძლივი პატიმრობა (3-დან 15 წლამდე) მიესაჯა 15 სხვა ბრალდებულს.

ოპოზიციის წინააღმდეგ მოწყობილი ამ პოლიტიკური პროცესის დროს გამოყენებულ იქნა ტოტალიტარულ ქვეყნებში დღემდე არსებული ფიზიკური და მორალური ზეწოლის ყველა საშუალება:

- წამების ქვეშ ჩვენებების ჩამორთმევა;
- ადვოკატთა აზრის უგულებელყოფა;
- საინფორმაციო საშუალებათა მეშვეობით ხელისუფალთა საჯარო განცხადებები ბრალდებულთა სიკვდილით დასჯის მოთხოვნით.

ადამიანის უფლებების სისტემატური დარღვევის მოწმენი შეიქნენ ისეთი საერთაშორისო ორგანიზაციები, როგორიცაა:

„ამნისტი ინტერნეშნლ",

„ჰიუმან რაითს ვოტჩ",

ადამიანის უფლებათა დაცვის ჰელსინკის საერთაშორისო ფედერაცია,

ეს დარღვევები ყურადღებით განიხილა დემოკრატიული ინსტიტუტებისა და ადამიანის უფლებათა დაცვის ბიურომ (OSCE).

საქართველოს იურისდიქციის მიმართ არ შეიძლება ეფექტური გამოდგეს მიმართვის არანაირი პროცედურა.

სიკვდილმისჯილთა დასჯა გარდუვალია, თუ არ შეიქმნება ძლიერი საერთაშორისო მოძრაობა. ან კიდევ შეიძლება იმოქმედოს მთავრობის მეთაურის ედუარდ შევარდნაძის შეწყალებამ.

ორივე სიკვდილმისჯილმა გვამცნო, რომ მათ არ სურთ ითხოვონ მოწყალება, რომელიც გამოყენებული იქნებოდა როგორც მათ მიერ თითქოსდა დანაშაულის აღიარება და როგორც ხელისუფლების დიდსულოვნების გამოხატულება, რაც სინამდვილეს არ შეესაბამება.

იმის გათვალისწინებით, რომ ეს არის მხოლოდ იურიდიული ფარსი, რაც ემსახურება პოლიტიკურ რეპრესიებს, ჩვენ, ამ დეკლარაციის ქვემორე ხელის მომწერი ადამიანები და ორგანიზაციები მოვუწოდებთ და ვთხოვთ ყველას, ვისთვისაც ძვირფასია დემოკრატია:

ალკვეთილ იქნას სიკვდილით დასჯა,

დამოუკიდებლად მოქმედმა კომისიამ შესძლოს საქმის რეალური ვითარების დადგენა.

ხელმომწერნი:

ასოციაცია „საფრანგეთი-საქართველო"
ქართული სათვისტომო საფრანგეთში
საემიგრაციო ჟურნალი „გუშაგი"

საპროტესტო აქცია პოლიტპატიმართა დასაცავად.

17 აპრილს„მრგვალი მაგიდის" პოლიტიკური ორგანიზაციების ინიციატივით მოეწყო მშვიდობიანი საპროტესტო მსვლელობები ქუჩებში. საპროტესტო აქციის მოთხოვნები გახლდათ - თავისუფლება პოლიტპატიმრებს და გელბახიანისა და დოკვაძის მიმართ სასიკვდილო განაჩენის გაუქმება.

13.00 საათზე მანიფესტანტები შეიკრიბნენ საქართველოში გაერო-ს მისიის შენობასთან, აქციას შემოუერთდა ადამიანის უფლებათა დაცვის ასოციაცია. შეკრებილებმა მოითხოვეს შეხვედრა გაერო-ს მუდმივ წარმომადგენელთან, ბ-ნ თეოდორ სტარჩევიჩთან, რათა გადაეცათ მისთვის საპროტესტო აქციის რეზოლუცია. ბ-მა სტარჩევიჩმა შეხვედრას თავი აარიდა და დასტოვა შენობა აქციის მონაწილეთა სკანდირების ფონზე: „სირცხვილი სტარჩევიჩს". რეზოლუცია ჩააბარეს გაერო-ს მისიის სამდივნოს.

შემდგომ ჩატარდა ხანმოკლე მიტინგი, რომელზეც სიტყვით გამოვიდნენ: ბ-ნი თ. კიკაჩეიშვილი და უზენაესი საბჭოს წევრი ბ-ნი ვ. ცაგარეიშვილი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რუსეთ-საქართველოს თანამედროვე ურთიერთობათა რაობისთვის.

საქართველოს პრეზიდენტმა და კანონიერმა ხელისუფლებამ, საერთაშორისო სამართლებრივი ნორმების ზედმიწევნით გათვალისწინებით, ქვეყნის საგარეო პოლიტიკური კურსის ქვაკუთხედად პოლიტიკური ნეიტრალიტეტი აქცია. ეს კი გამორიცხავდა ერთ რომელიმე კონკრეტულ სახელმწიფოსთან ურთიერთობათა პრიორიტეტს. ეროვნული ხელისუფლება თანაბრად იყო დაინტერესებული ურთიერთობით (ცივილიზებული და თანასწორობის პრინციპზე დაფუძნებული ურთიერთობით) მსოფლიოს ნებისმიერ წამყვან სახელმწიფოსთან. გამონაკლისს შეადგენდა მხოლოდ კავკასიის რეგიონი, რომლის უმნიშვნელოვანეს ნაწილს თავისი გეოპოლიტიკური მდებარეობის წყალობით მუდამ წარმოადგენდა და წარმოადგენს საქართველო. კანონიერი ხელისუფლების კავკასიური პოლიტიკა გულისხმობდა მომავალში კავკასიის თავისუფალ სახელმწიფოთა მყარი ალიანსის შექმნას როგორც პოლიტიკურ, ისე სამხედრო-თავდაცვით სფეროებში, ეკონომიკის, კულტურისა და მეცნიერების დარგებში უმჭიდროესი თანამშრომლობით. სხვა შემთხვევაში, მსოფლიოს წამყვან სახელმწიფოებთან ურთიერთობა გამორიცხავდა თავსართ "პრო"-ს არსებობას, რათა დაცული ყოფილიყო მკაცრი ნეიტრალიტეტი.

საკმარისი იყო ეროვნულ ხელისუფლებას განეცხადებინა, რომ იგი სცილდებოდა რუსულ ორბიტას და თავის საგარეო პოლიტიკას აგებდა პარტნიორობისა და თანასწორუფლებიანობის საფუძველზე, მისი მოღვაწეობა უმალ მონათლეს "იზოლაციონიზმად", ქვეყნის "ალბანიზაციისკენ სწრაფვად" და ა.შ. ამოქმედდა დეზინფორმაციისა და ცილისწამების იმპერიული მანქანა... შედეგი ყველასთვის კარგადაა ცნობილი!

1991-1992 წლების დეკემბერ-იანვრის პუტჩის შემდგომ საქართველოს ცაზე კვლავ "ამოაბრწყინეს" ჩრდილოეთიდან ამომავალი" ყოვლის მმუსრავი მზე. კრემლის ნეოიმპერიის ერთგულმა ემისრებმა "სახელმწიფოს მეთაური"-ს "მამაშვილური მზრუნველობით" კვლავ რუსული დათვის მძიმე ტორის ქვეშ მოგვაქციეს.

ამჯერად ყურადღებას გავამახვილებთ 1992-1995 წლებში ფაქტობრივი რეჟიმის მიერ რუსეთთან დადებულ ზოგიერთ ხელშეკრულებაზე და შევეცდებით საერთაშორისო ნორმებთან მათი შეჯერებით წარმოვაჩინოთ რეალური, ჭეშმარიტი არსი თანამედროვე ეტაპზე რუსეთ-საქართველოს "სახელმწიფოთაშორისი" ურთიერთობებისა.

პირველყოვლისა, გავიხსენოთ რუსეთ-საქართველოს ხელშეკრულება "მეგობრობისა და თანამშრომლობის შესახებ", ხელმოწერილი 1993 წელს. შევეხებით მხოლოდ რამდენიმე პუნქტს, რომელიც ნათელს ხდის ამ დოკუმენტის ჭეშმარიტ რაობას.

"მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები მონაწილეობას არ მიიღებენ რაიმე კავშირში, თუ ბლოკებში, რომლებიც მიმართული იქნება რომელიმე მათგანის წინააღმდეგ". - გვამცნობს ხელშეკრულების მე-4 მუხლი. ამ დებულებით რუსეთის მხარე აშკარად არღვევს როგორც ჩვენს საქმეებში ჩაურევლობის პრინციპს, ისე საერთაშორისო სამართლებრივ ნორმებს.

"საერთაშორისო სამართლის ფარგლებში ყველა მონაწილე სახელმწიფოს თანაბარი უფლებები და მოვალეობანი აქვს. ისინი პატივს სცემენ ერთმანეთის უფლებას თავისი შეხედულებისამებრ განსაზღვრონ და განახორციელონ ურთიერთობა სხვა სახელმწიფოებთან საერთაშორისო სამართლის შესაბამისად... მათ აგრეთვე უფლება აქვთ ეკუთვნოდნენ ან არ ეკუთვნოდნენ საერთაშორისო ორგანიზციებს, იყვნენ ან არ იყვნენ ორმხრივი თუ მრავალმხრივი ხელშეკრულების მონაწილენი, კერძოდ, უფლება აქვთ იყვნენ საკავშირო ხელშეკრულებათა მონაწილენი". - აღნიშნულია ევროპაში უშიშროებისა და თანამშრომლობის ჰელსინკის თათბირის (1975 წ.) დასკვნითი აქტის 1 მუხლში ("სუვერენული თანასწორობა, სუვერენიტეტისთვის დამახასიათებელ უფლებათა პატივისცემა").

"ისინი (ე.ი. მონაწილე სახელმწიფოები - ლ.უ.) ადასტურებენ, რომ თითოეულ სახელმწიფოს აქვს უფლება იყოს ან არ იყოს სამოკავშირეო ხელშეკრულების მონაწილე." - მითითებულია ოცდაორი სახელმწიფოს ერთობლივ დეკლარაციაში (პარიზი, 1990 წლის 19 ნოემბერი).

ხელშეკრულებაში ჩადებულია მუხლები (მე-7 და მე-8), რომლებიც რეალური ვითარების დაკონკრეტების გარეშე, შენიღბული სახით, ხაზს უსვამს რუსეთის ფედერაციის მოქალაქეთა უფლებების პრიორიტეტს:

"ყოველი მაღალი ხელშემკვრელი მხარე თავის ტერიტორიაზე მცხოვრებ მეორე მხარის მოქალაქეებს ანიჭებს ყველა უფლებასა და თავისუფლებას იმავე საფუძველზე და ისეთივე მოცულობით, როგორც თავის საკუთარ მოქალაქეებს". (მუხლი 7).

მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები თავიანთ ტერიტორიაზე მცხოვრებ პირებს, მათი ნების თავისუფალი გამოვლენის შესაბამისად, აძლევს საცხოვრებელი სახელმწიფოს მოქალაქეობის თუ მეორე მაღალი ხელშემკვრელი მხარის მოქალაქეობის არჩევის უფლების გარანტიას". (მუხლი 8).

რეალური ვითარება კი ისეთია, რომ ამ პუნქტების შესრულება აშკარა საფრთხეს უქმნის საქართველოს და არა რუსეთს: 200 - მილიონიან რუსეთში ცხოვრობს 100 ათასი ქართველი (თუ არ ჩავთვლით ბოლო ორი წლის განმავლობაში საქართველოდან წასულ, ჩვენს თვისტომთ), ხოლო 5 - მილიონიან საქართველოში კი თითქმის ნახევარი მილიონი რუსი! ამასთან, მე -8 მუხლში ჩამოყალიბებული დებულება ითვალისწინებს უხეშ ჩარევას საქართველოს საშინაო საქმეებში, კერძოდ, ისეთ უმნიშვნელოვანეს საკითხში, როგორიც გახლავთ საკითხი მოქალაქეობისა. მართალია, ეს დებულება გარეგნულად ორმხრივ ხასიათს ატარებს, მაგრამ თუ გადავხედავთ ისევ და ისევ ორ სახელმწიფოში არსებულ რეალურ მდგომარეობას, დავრწმუნდებით, რომ ეს დებულება სწორედ საქართველოს წინააღმდეგაა მიმართული.

"მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები... საერთო ძალისხმევით მონაწილეობენ საერთაშორისო სამართლებრივი დოკუმენტების მომზადებაში". - ვკითხულობთ ხელშეკრულების 27-ე მუხლში. ცხადია, ეს მუხლი უშუალოდ უკავშირდება საქართველოს საგარეო პოლიტიკას და გულისხმობს საერთაშორისო ასპარეზზე რუსეთთან ერთად, "საერთო ძალისხმევით" მოქმედებას. ვგონებთ, ყველასთვის ნათელია, თუ ამგვარმა ერთობლივმა მოქმედებამ, რუსეთის შუამავლობამ თუნდაც აფხაზეთის სეპარატისტულ ხელისუფლებასთან ურთიერთობის საკითხში, რა შედეგები მოუტანა საქართველოს...

"... ისინი (მონაწილე სახელმწიფოები - ლ.უ.) ნებისმიერ შემთხვევაში თავს შეიკავებენ სამხედრო ან პოლიტიკური, ეკონომიკური თუ სხვაგვარი იძულების ნებისმიერი აქტისგან, რომლის მიზანია თავის საკუთარ ინტერესებს დაუქვემდებაროს მეორე მონაწილე სახელმწიფოს მიერ იმ უფლებების განხორციელება, რომლებიც მის სუვერენიტეტს შეადგენს, და ამრიგად მოიპოვოს ყოველგვარი უპირატესობანი." - აღნიშნულია ჰელსინკის თათბირის (1975) დასკვნითი აქტის მე-6 მუხლში ("საშინაო საქმეებში ჩაურევლობა").

როგორც რუსეთი, ისე საქართველო სრულუფლებიანი წევრი სახელმწიფოები არიან ევროპაში უშიშროებისა და თანამშრომლობის ორგანიზაციისა ("ეუთო"). მაგრამ, როგორც ბოლოდროინდელმა მოვლენებმა დაადასტურა, ამ ორგანიზაციისთვისაც ("გაერო"-ს მსგავსად) მოქმედებს ადამიანის უფლებებისა და დემოკრატიის ორმაგი სტანდარტები. ამის საუკეთესო მაგალითს წარმოადგენს თუნდაც "ეუთო"-ს დამოკიდებულება ჩეჩნეთში მიმდინარე მოვლენებისადმი, 1991 წელს ჩეჩნეთის მოსახლეობის უდიდესი ნაწილის მიერ გამოთქმული ნებისადმი.

ზემოთ განხილული ხელშეკრულების ხელმოწერის ლოგიკურ გაგრძელებას წარმოადგენს საქართველოს კვლავ შეყვანა "დსთ"-ს სახელწოდებით ცნობილ რუსეთის ნეოიმპერიაში. ამ ფსევდოთანამეგობრობის მიერ რუსეთის სასარგებლოდ წარმოებული კოლონიური პოლიტიკის დასტურს წარმოადგენს "დსთ"-ს წესდება. ავიღოთ თუნდაც ამ ოდიოზური დოკუმენტის მე-4 მუხლი, რომელშიც შავით თეთრზე წერია, რომ: თანამეგობრობის წევრ სახელმწიფოს არ ძალუძს განახორციელოს დამოუკიდებელი საგარეო, ეკონომიკური, სოციალური, მიგრაციული, ჯანმრთელობის დაცვის და სამხედრო ინდუსტრიის პოლიტიკა. ჩნდება ბუნებრივი კითხვა: რაღა დარჩა?

აქ გვსურს მოვიხმოთ ცნობილი ამერიკელი პოლიტოლოგის, კარნეგის ფონდის წამყვანი მეცნიერ-თანამშრომლის, პროფესორ პოლ გობლის (ბ-ნი გობლი ამავე დროს ადამიანის უფლებათა ავტორიტეტული საერთაშორისო ორგანიზაციის "ჰიუმან რაითს ვოთჩ/ ჰელსინკი"-ს აღმასრულებელი საბჭოს წევრია) სიტყვები საქართველოს "დსთ"-ში შეყვანასთან დაკავშირებით (ნაწყვეტი "ამერიკის ხმის" ქართული რედაქციის 1993 წლის 30 ნოებრის მრგვალი მაგიდისა):

"რუსეთის გავლენა გაძლიერდა მას შემდეგ, რაც რუსეთის ძალები მიიწვიეს საქართველოში. სამხედროებმა დაინახეს, რომ დასავლეთს არ სურს ჩარევა და, ამდენად, ინტერვენცია გარდუვალი გახდა. სამწუხაროდ, წინასაპარლამენტო საარჩევნო კამპანია, რომელიც რამდენიმე კვირაა მიმდინარეობს, არ ცვლის მდგომარეობას რუსეთის მხრივ საქართველოსადმი დამოკიდებულების თვალსაზრისით, რაც მომასწავებელია რუსული იმპერიალიზმის კვლავ აღორძინებისა... რუსეთი ვერასგზით ვერ გახდება "კარგი მეზობელი" მანამდე, სანამ საერთაშორისო თემობა არ ნათელჰყოფს, რომ როგორც საქართველო, ისე სხვა ქვეყნები სრულუფლებიანი და არა მეორეხარისხოვანი სახელმწიფოები არიან მსოფლიოში.

... რა თქმა უნდა, შეერთებულ შტატებს ბრალი მიუძღვის იმაში, რაც ყოფილ საბჭოთა კავშირში ხდება. დღეისათვის გასარკვევია, - საქართველო დამოუკიდებელი ქვეყანაა, თუ რუსეთის სუბორდინაციას ექვემდებარება... სხვათა შორის, შეერთებული შტატების საქმე არაა გაარკვიოს ის, თუ ვინ უნდა მართოს ესა თუ ის ქვეყანა. ეს ხალხმა უნდა გადაწყვიტოს. რაც ხდება, ეს არის დემოკრატიის პრინციპების დარღვევა. ყოველივე ამან შეიძლება შეაფერხოს, გააძნელოს ის კარგი დამოკიდებულება, რომელიც ქართველ ხალხს აქვს შეერთებული შტატებისადმი."

ამერიკელი პროფესორის ამ სიტყვებს ავსებს ჟ. "ქრისჩენ საინს მონიტორ"-ის 1993 წლის 12 დეკემბრის ნომერში დასტამბული ერთ-ერთი სტატია, რომლის ავტორია ცნობილი ჟურნალისტი დანიელ შნაიდერი. ავტორი წერს:

"ედუარდ შევარდნაძე, რომელმაც ცოტა ხნის წინ მარცხი იწვნია სოხუმთან და იძულებული გახდა დაეტოვებინა აფხაზეთი და რომელიც რუსებზე მეტად განრისხებული იყო, ბრალად სდებდა რა მათ აფხაზი სეპარატისტებისადმი სამხედრო და პოლიტიკურ მხარდაჭერას, აფხაზეთში ომის წაგების შემდეგ კიდევ ერთ ამბოხს დაუპირისპირდა - ამჯერად დევნილი პრეზიდენტის ზვიად გამსახურდიას მხრიდან. საქართველოს კომპარტიის ყოფილი ლიდერი და საბჭოთა კავშირის საგარეო საქმეთა ყოფილი მინისტრი პრობლემის წინაშე დადგა. მან გააკეთა დასკვნა, რომ უნდა აღესრულებინა მოსკოვის დიდი ხნის მისწრაფება - შეეყვანა საქართველო "დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობა"-ში 9 ოქტომბერს საქართველოს სამხედრო სარდლობამ ხელი მოაწერა ხელშეკრულებას, რომელიც ლეგალიზებულს ხდის რუსეთის არმიის სამხედრო ბაზების არსებობას საქართველოს ტერიტორიაზე. ამით შესაძლებელი ხდება რუსეთის ახალი იმპერიის წარმოქმნა.

... საქართველოს ხალხის მიერ არჩეული პრეზიდენტი ეროვნული სულისკვეთებით იყო გამსჭვალული და ბალტიისპირეთის ქვეყნებთან ერთად უარს ამბობდა თანამეგობრობაში შესვლაზე. მან მტკიცე პოლიტიკის გატარება დაიწყო აფხაზ და ოს სეპარატისტთა მიმართ, რომელნიც მუდამ რუსეთის შემწეობასა და დახმარებას ელოდნენ..."

ვფიქრობთ, უცხოელ ავტორთა ეს ნააზრევი კიდევ ერთხელ თვალნათლივ ადასტურებს საქართველოს ფაქტობრივი ხელისუფლებისა და მისი ლიდერის ორსახოვნებას, მის მიერ წარმოებული რუსეთუმე პოლიტიკის დამღუპველ ხასიათს.

ყოველივე ზემოთქმულის შემდეგ სავსებით ლოგიკური იქნება შევეხოთ სამხედრო სფეროში თანამშრომლობის (უფრო სწორედ - რუსეთის მხრიდან სამხედრო დიქტატის) ზოგიერთ ასპექტს.

სანამ ა.წ. 20 მარტს საქართველოს ფაქტობრივი რეჟიმისა და რუსეთის სამხედრო უწყებათა ხელმძღვანელების მიერ ხელმოწერილ ხელშეკრულებას ("საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე რუსეთის ფედერაციის სამხედრო ბაზების შესახებ") შევეხებოდეთ, გავიხსენოთ 1993 წელს ხელმოწერილ ხელშეკრულებათა ზოგიერთი დებულება.

"რუსეთის ფედერაციას და საქართველოს რესპუბლიკას შორის საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე დროებით მყოფი რუსეთის ფედერაციის სამხედრო ფორმირებათა სამართლებრივი სტატუსის შესახებ ხელშეკრულების" (სტილი დაცულია) მე-6 მუხლში ვკითხულობთ:

"რუსეთის ფედერაციის სამხედრო ფორმირებები დროებით რჩებიან საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე და ასრულებენ რუსეთის ფედერაციის მთავრობისა და რუსეთის ფედერაციის შეიარაღებულ ძალთა მთავარსარდლობის მიერ დასახულ ამოცანებს... რუსეთის ფედერაციის სამხედრო ფორმირებათა საბრძოლო მოქმედებებში გამოყენება დაშვებულია მხოლოდ რუსეთის ფედერაციის შეიარაღებულ ძალთა უმაღლესი მთავარსარდლისა და საქართველოს რესპუბლიკის შეიარაღებულ ძალთა მთავარსარდლის ერთობლივი გადაწყვეტილებით და მოლაპარაკების მხარეთა კანონმდებლობის შესაბამისად."

ხელშეკრულების ხელმომწერი მხარეები განზრახ არიდებენ თავს დაკონკრეტებასა და გარკვეული კრიტერიუმების დაფიქსირებას, რაც რუსეთის სამხედრო ფორმირებებს ხელ-ფეხს უხსნის საჭიროების შემთხვევაში საქართველოს ტერიტორიაზე ფართომასშტაბიანი მოქმედებისთვის, დაუკვირდით პირველივე წინადადებას ამ მუხლისა. საინტერესოა, საქართველოს ტერიტორიაზე რუსეთის ხელისუფლების რა დავალებებს, მის მიერ დასახულ რა ამოცანებს უნდა ასრულებდეს რუსეთის ჯარი?.. მეტად სუმბურულია ბოლო წინადადებაც.

მე-9 მუხლი რუსეთის სამხედრო ავიაციას ანიჭებს საქართველოს საჰაერო სივრცეში თავისუფლად ფრენის უფლებას, მე-10 მუხლით კი რუსეთის ფედერაციის სამხედრო ხომალდებს ენიჭებათ საქართველოს რესპუბლიკის შიდა და ტერიტორიულ წყლებში შეუზღუდავად მოქმედების უფლება.

მეორე ხელშეკრულება გახლავთ "რუსეთის ფედერაციასა და საქართველოს რესპუბლიკას შორის საქართველოს რესპულიკის ტერიტორიაზე დროებით მყოფი რუსეთის ფედერაციის სასაზღვრო ჯარების სტატუსისა და ფუნქციონირების პირობების შესახებ შეთანხმება".

დოკუმენტის მე-8 მუხლი თვალნათლივ მიუთითებს, რომ რუსეთის მხარე საქართველო-თურქეთის საზღვარს განიხილავს, როგორც საკუთარ სახელმწიფო საზღვარს. ამაში თვალნათლივ დარწმუნდება ყველა, ვინც იხილავს სარფის საბაჟოს: საბაჟოს თავზე ფრიალებს მარტოოდენ რუსეთის ფედერაციის სახელმწიფო დროშა! ამაზევე მეტყველებს ხელშეკრულების მე-9 მუხლი.

დოკუმენტის მე-11 და მე-12 მუხლები რუსეთის სასაზღვრო ჯარების საავიაციო ნაწილებსა და ხომალდებს ანიჭებს საქართველოს საჰაერო სივრცითა და ტერიტორიული წყლებით შეუზღუდავად სარგებლობის უფლებას.

"მონაწილე სახელმწიფოები თავს შეიკავებენ ყოველგვარი მოქმედებისგან, რომელიც გულისხმობს ძალით დამუქრებას თუ პირდაპირ ან არაპირდაპირ ძალის გამოყენებას სხვა მონაწილე სახელმწიფოს წინააღმდეგ. ისინი ასევე თავს შეიკავებენ ისეთი მიზნით ძალის ყოველგვარი გამოვლინებისგან, რომელიც აიძულებს სხვა მონაწილე სახელმწიფოს უარი თქვას თავისი სუვერენული უფლებების სრულ განხორციელებაზე." - ვკითხულობთ ჰელსინკის თათბირის დასკვნითი აქტის მე-2 მუხლში ("ძალის ან ძალით დამუქრების გამოუყენებლობა"). ცხადია, როგორც ერთი, ისე მეორე ხელშეკრულების დებულებები წარმოადგენს ხელყოფას ზემოთ მოყვანილი საყოველთაოდ მიღებული ნორმისა.

საქართველოს მესამე ოკუპაცია - ანექსიის ლოგიკურ დაგვირგვინებას წარმოადგენს ვ. ნადიბაიძისა და პ.გრაჩოვის მიერ 1995 წლის 20 მარტს ხელმოწერილი დოკუმენტი, რომლის ძალითაც ბათუმში, ახალქალაქში, ვაზიანსა და გუდაუთაში რუსეთს მიეცა თავისი სამხედრო კონტინგენტის 25 - წლიანი ბაზირების უფლება. ამასთან, ამ სამხედრო ბაზების განკარგულებაში გადავიდა სხვადასხვა დანიშნულების 91 მნიშვნელოვანი ობიექტი.

მეტად ორიგინალურია ხელშეკრულების №1 დანართი, რომლის ძალითაც ევროპაში ჩვეულებრივი შეიარაღების შეზღუდვის თაობაზე ხელშეკრულებათა შესაბამისად, საქართველოს ტერიტორიაზე რუსეთის ფედერაციის სამხედრო ფორმირებათა ჩვეულებრივი შეიარაღება გაიზრდება საქართველოს შეიარაღების შემცირების ხარჯზე.

"ისინი (მონაწილე სახელმწიფოები - ლ.უ.) კისრულობენ ვალდებულებას შეინარჩუნონ მხოლოდ ისეთი სამხედრო პოტენციალი, რომელიც საჭიროა ომის თავიდან აცილებისა და ეფექტიანი თავდაცვის უზრუნველყოფისთვის". - აღნიშნულია პარიზის თათბირის (1990 წლის ნოემბერი) დასკვნითი დოკუმენტის მე-4 მუხლში.

ჰელსინკის თათბირის დასკვნითი აქტის მე-4 მუხლში კი მითითებულია:

"მონაწილე სახელმწიფოები ასევე თავს შეიკავებენ იმისგან, რომ ერთმანეთის ტერიტორია გადააქციონ სამხედრო ოკუპაციის ან ძალის გამოყენების სხვა პირდაპირი თუ არაპირდაპირი ღონისძიების ობიექტად საერთაშორისო სამართლის საწინააღმდეგოდ ან ასეთი ღონისძიებების ან მათი განხორციელების დამუქრების საშუალებით შეძენის ობიექტად. არავითარი ოკუპაცია ან ამგვარი შეძენა კანონიერად არ ჩაითვლება."

ამ პრინციპებისადმი ერთგულება წარმოადგენს აგრეთვე "მშვიდობისთვის პარტნიორობის" შესახებ დოკუმენტის (1994) ერთ-ერთ ქვაკუთხედს.

"განსაკუთრებულ შეშფოთებას იწვევს მდგომარეობა სამხრეთ კავკასიაში. ჩვენ ვგმობთ ტერიტორიული დაპყრობების მიზნით ძალის გამოყენებას. ამ რეგიონში მშვიდობის, სტაბილურობისა და თანამშრომლობის შენარჩუნებისთვის აუცილებელია სომხეთის, აზერბაიჯანისა და საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის, დამოუკიდებლობისა და სუვერენიტეტისადმი მხარდაჭერა". - აღნიშნულია ჩრდილოატლანტიკის საბჭოს ("ნატო") 1994 წლის 10-11 იანვრის სესიის დეკლარაციაში.

პუბლიკაცია მოამზადა ლევან ურუშაძემ

ინდოეთის ოკეანიდან ხმელთაშუა ზღვამდე

ვლადიმერ ჟირინოვსკი:

"... რუსეთის გასვლა ინდოეთის ოკეანისა და ხმელთაშუა ზღვის ნაპირებთან - ესაა რუსი ერის გადარჩენის ჭეშმარიტი გზა."

ვინ არის ვლადიმერ ვოლფის ძე ჟირინოვსკი -რუსული "ველიკოდერჟავული" მესიანიზმის აპოლოგეტი? რამდენად საშიშია იგი ახალი რუსული იმპერიის უღელქვეშ მოქცეული ერებისთვის? რამდენად რეალისტურია მისი მტკიცებანი? - ორიოდ წლის წინათ რუსეთის პოლიტიკურ ძალთა სპექტრში ამ მართლაც ოდიოზურ პიროვნებას მასხარად მიიჩნევდნენ. აშკარა ანტისემიტური ორიენტაციის ფონზე, მისი ცნობილი განცხადება - "დედაჩემი წარმოშობით რუსი იყო, ხოლო მამა - იურისტი" - ერთხანს სატირული პამფლეტების თემადაც კი იქცა.

მაგრამ დრომ დაგვანახა, რომ ჟირინოვსკი, - უფრო სწორედ, "ლიბერალ-დემოკრატიზმად" მონათლული ნეოიმპერიული იდეოლოგია, თითქოსდა აბსურდული, ავადმყოფური გეგმებით, - საკმაოდ ძლიერ საყრდენს პოვებს რუსეთში. მოვიხმოთ რეალური ფაქტები:

- საპრეზიდენტო არჩევნების დროს ჟირინოვსკის კანდიდატურას მხარი დაუჭირა რესეთის ამომრჩეველთა საკმაოდ დიდმა ნაწილმა - 14 მილიონმა; რუსეთის ფედერაციის სახელმწიფო დუმის არჩევნებში ლიბერალურ-დემოკრატიულმა პარტიამ ჟირინოვსკის ხელმძღვანელობით სადეპუტატო ადგილების 1/3 მოიპოვა; სახელმწიფო დუმის თავმჯდომარის ერთ-ერთი მოადგილე და არაერთი მნიშვნელოვანი კომიტეტის (მათ შორის, საგარეო ურთიერთობათა და გეოპოლიტიკის კომიტეტების) ხელმძღვანელები ჟირინოვსკის პარტიის წარმომადგენლები არიან; 1994 წლის სექტემბერში ჟირინოვსკიმ სარჩელი შეიტანა მეტად ძლიერი პოლიტიკური საარჩევნო ბლოკის, "რუსეთის არჩევანის" ლიდერზე - ეგორ გაიდარზე (ეს უკანასკნელი მას ფაშისტური იდეების ქადაგებაში სდებდა ბრალს) და მოიგო ეს სასამართლო პროცესი.

ნათელია, რომ დღეს რუსეთში ჟირინოვსკი მნიშვნელოვან ძალას წარმოადგენს და მისი იდეოლოგია, კარიკატურული ფასადის მიღმა, საკმაოდ საშიშ პერსპექტივას შეიცავს. 48 წლის "ლიბერალ-დემოკრატს", არც შესაბამისი მომზადება აკლია: მას დამთავრებული აქვს მოსკოვის ლომონოსოვის "სახელობის უნივერსიტეტთან არსებული აზია-აფრიკის ინსტიტუტი და ამავე უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტი; თავისუფლად ფლობს ინგლისურ, გერმანულ, ფრანგულ და თურქულ ენებს.

მაგრამ განა მხოლოდ მის პიროვნებაშია საქმე?

ე.წ. "პერესტროიკისა" და "მისი შემდგომი წლების მოვლენები ცხადყოფს, რომ სახეშეცვლილი რუსეთის პოლიტიკა დაპყრობილი ერების მიმართ დიდად არ განსხვავდება ჟირინოვსკისა და სხვა მისი მსგავსი ნეოფაშისტების მიერ დეკლარირებული პრინციპებისგან.

ამის დასტურია 1993 წლის დამლევს მოსკოვში გამოცემული ვლადიმერ ჟირინოვსკის 150 გვერდიანი წიგნი "უკანასკნელი ნახტომი სამხრეთისკენ", რომელშიც ავტორი, ნებსით თუ უნებლიეთ, განმარტავს დსთ-ს სივრცეზე მიმდინარე ლოკალური სამხედრო კონფლიქტების, პოლიტიკური მოვლენების გლობალურ მნიშვნელობასა და სტრატეგიულ მიზანს.

ამ მხრივ განსაკუთრებით საინტერესოა მისი შეხედულებები რუსეთის პოლიტიკაზე კავკასიის, კერძოდ კი, საქართველოს მიმართ. მისი თეორიები საქართველოს ტერიტორიის მეზობელ სახელმწიფოთა შორის განაწილების თაობაზე ზოგადად რუსული პოლიტიკის ტრადიციას წარმოადგენს და გარკვეულწილად ასახავს ჩვენი ქვეყნის დღევანდელ რეალობას.

ამ საფრთხეზე გამუდმებით მიგვითითებდა საქართველოს პრეზიდენტი. ამიტომაც პარადოქსული ფაქტია, რომ იმპერიის სპეცსამსახურები ერთხანს ცდილობდნენ ზვიად გამსახურდიას მართლაც მასშტაბური და შთამბეჭდავი პიროვნების გაიგივებას ჟირინოვსკის სასაცილო, მარიონეტულ პერსონასთან. ამ ჭორებს ერთხანს ასაზრდოებდა თავად ჟირინოვსკის მოძალებული ინტერესი ჩეჩნეთისადმი და პრეზიდენტ დუდაევთან დაახლოების მცდელობა. მაგრამ, როგორც ყოველთვის, ნამდვილი ბრძოლის დროს ვლინდება - ვინ ვინ არის. დღეს ლდპ-ს ლიდერი რუსეთის დუმაში მოითხოვს ძალისმიერად გაუსწორდნენ ურჩ ჩეჩნებს.

საგულისხმოა ისიც, რომ საქართველოს პრეზიდენტსა და ჟირინოვსკის შორის იდეური ნათესაობის ქადაგება მინდობილი აქვს პარანოიკულ და კარიკატურულ პოლიტიკურ ტიპაჟებს, რომლებიც პრეზიდენტის დისკრედიტაციის მიზნით მის მომხრეობას იბრალებენ. მაგრამ ნათელია, რომ ქართველ "დემოკრატთა" ძალისხმევის შედეგი ჟირინოვსკის გვერდით ადგილს სულ სხვა პოლიტიკურ ფიგურას უმზადებს.

... დავიბადე 1946 წლის 25 აპრილს ალმა-ათაში... ჩვენ ვცხოვრობდით ორსართულიან სახლში დუნგანის ქუჩაზე, ქალაქში, რომელსაც ოდესღაც ეწოდებოდა "ვერნი" და დაარსებულია 1854 წელს რუსი კაზაკების მიერ. ეს ქალაქი რუსებმა დააარსეს. ამიტომ სამართლიანად ვთვლი, რომ მე დავიბადე რუსეთში, რუსთა შორის. ეს შემდეგ, სტალინის ბრძანებულებით შეიქმნა ჯერ ყაზახეთის ასსრ, მოგვიანებით კი ყაზახეთის სსრ, "ესენგე"-ს ხანაში კი ყაზახეთი დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ მოგვევლინა. თითქოს რუსები სასუქს წარმოადგენენ იმ ნიადაგისთვის, რომელზედაც ვილაც-ვილაცეების სახელმწიფოები უნდა აღმოცენდეს, თავად რუსებს კი თავისი სახელმწიფო არ სჭირდებათ. თურმე რუსებს არ უნდა ჰქონდეთ თავიანთი სახელმწიფო იქ, სადაც დაიბადნენ და ცხოვრობენ, სადაც მათი მშობლები დაიხოცნენ, სადაც თვითონვე დააარსეს ქალაქები კანონიერად და არა როგორც დამპყრობლებმა...(გვ.6.)

... რუსეთის გასვლა ინდოეთის ოკეანისა და ხმელთაშუა ზღვის ნაპირებთან - ესაა რუსი ერის გადარჩენის ჭეშმარიტი გზა. (გვ.63.)

...ჩვენ უარს ვიტყვით ეროვნებებად დაყოფის პრინციპზე. ქვეყნის შიგნით იქნება მხოლოდ ტერიტორიული დაყოფის პრინციპი: გუბერნიები, მხარეები, პროვინციები, მაზრები ეროვნული ელფერის გარეშე. ეკონომიკის, რუსული რუბლის, რუსული ენის, რუსული არმიის (როგორც განსაკუთრებით ბრძოლისუნარიანის) ბატონობის შედეგი იქნება ერების შერევა, როგორც ეს ისტორიულად ჩამოყალიბდა... მართალია, ჩვენ ვდგავართ სამხრეთში, მაგრამ იგი ცეცხლისმფრქვეველი და მეამბოხეა. ვინაიდან მათ ზურგსუკან კვლავ მოქმედებენ სხვა ტომები! ტაჯიკების ზურგსუკან - ავღანელები, ჩრდილოეთ აზერბაიჯანელებისა - სამხრეთ აზერბაიჯანელები, სომხეთისა - აზერბაიჯანელები, საქართველოს - ოსეთი და აფხაზეთი. ყოველივე ეს ქმნის არასტაბილურობას, მუდმივი ომისა და შუღლის მდგომარეობას... მაგრამ კაცობრიობამ არ უნდა დაუშვას, რომ რუსეთის სამხრეთში - კავკასიაში, შუა აზიაში, მახლობელ აღმოსავლეთში - იყოს მუდმივი ომი. დედამიწის ამ წერტილში მსოფლიო უნდა დაწყნარდეს... რუსეთის ბოლო "ნახტომი" სამხრეთისკენ გამორიცხავს მესამე მსოფლიო ომს. ქაბულიდან სტამბულამდე გადაჭიმულ რეგიონში მცხოვრები ხალხების დაწყნარება ნიშნავს არა მხოლოდ რუსეთის საშინაო პრობლემების მოგვარებას, არამედ გლობალური, პლანეტარული მნიშვნელობის ამოცანების გადაჭრას. (გვ.65-66.)

მთელი კორუფცია სამხრეთში დაიწყო, როდესაც სტალინმა ხელსაყრელი პირობები შეუქმნა მშობლიურ საქართველოს... (?! - რედ.) სწორედ საქართველოა ის ქვეყანა, რომელიც, ალბათ, არ უნდა მიგვეღო რუსეთის იმპერიის შემადგენლობაში. დღეს ჩვენი უშუალო მეზობელი იქნებოდა თურქეთი და გაცილებით მშვიდობიანი ურთიერთობა გვექნებოდა მასთან, ვიდრე გვაქვს დღეს, როდესაც ჩვენს შორისაა ეს შეუხორცებელი ჭრილობა - საქართველო.(?! - რედ.)

... სომხეთი აღიდგენს თავის საზღვრებს. სომხეთის დასავლეთი საზღვრები გადაინაცვლებს შავი ზღვის სანაპირო ზოლზე. საქართველო დაკარგული აფხაზეთის ნაცვლად, კომპენსაციის სახით, შავ ზღვაზე მიიღებს მცირე ნაჭერს ბათუმის სამხრეთით.

... ეს იქნება მრავალენოვანი სამყარო. რა თქმა უნდა, იგი კონსტანტინოპოლიდან ქაბულამდე აირჩევს ერთ საურთიერთო ენას, ისე როგორც სოხუმში. იქ არ არის არც ქართული, არც აფხაზური, არც ბერძნული, არც სომხური ენები, არამედ - რუსული ენა. ხუთი ენის შესწავლას, ყველას ურჩევნია რუსულად მეტყველება. და ამ ახალ სივრცეში - ინდოეთის ოკეანის ნაპირებამდე - ყველა რუსულად ილაპარაკებს... ეს იქნება ერთი სამშობლო ყველასათვის. (გვ.77.)

ლ. უ.

საქართველო უძველეს წერილობით წყაროებში

დღემდე მიკვლეულ უძველეს უცხოურ წერილობით წყაროებში ბევრ ცნობას ვხვდებით ზოგიერთი ქართველური ტომის, კერძოდ, მესხებისა და თობალების შესახებ.

ამ ცნობათა ანალიზის საფუძველზე მეცნიერებისთვის ნათელი ხდება: ჩვენს შორეულ წინაპრებს ჯერ კიდევ ქრისტეს ერამდე მე-12 საუკუნეში დიდად განვითარებული სოფლის მეურნეობა (მევენახეობა, მეცხოველეობა) და მრეწველობა, კერძოდ, მეტალურგიული მრეწველობა რომ ჰქონდათ.

მეტალურგიის განვითარების მაღალ დონეზე იმდროინდელ ქართველურ ტომებში სათანადო ცნობებს გვაწვდის ბიბლიაც. დაბადების პირველ წიგნში აღნიშნულია, რომ თობალები არიან მჭედლები რკინისა და რვალისა (დაბ. 4,22), ხოლო ეზეკიელის ტვიროსის გოდებაში ნათქვამია: თუბალი და მეშექი (მესხ.) იყვნენ შენი გამსაღებლები- ტყვეებსა და სპილენძის ჭურჭელს გიხდიდნენ საქონელში (ეზეკ. 27,13). ამ ცნობიდან ისიც აშკარა ხდება, რომ ქართველები იმხანად ფართო აღებ-მიცემობას ეწეოდნენ.

დაახლოებით იმავე პერიოდის ქართველური ტომების - კოლხების შესახებ ანალოგიურ ცნობებს გვაწვდის ბერძნული მითოლოგია, კერძოდ, არგონავტების მითი.

ყველასთვის ცნობილია, მითი საერთოდ უსაზღვრო ფანტაზიის ნაყოფი რომაა, მაგრამ ისიც არ არის სადავო, რომ ყველა მითის მასალად უხვად არის გამოყენებული არსებული რეალობები, ხოლო ზოგიერთი მითოლოგიური ნაწარმოები სულაც ისტორიულ ამბებზეა აგებული.

სწორედ ნამდვილი ისტორიული ამბები ედება საფუძვლად თქმულებას არგონავტების შესახებ, რასაც ადასტურებენ ძველი საბერძნეთის კლასიკური ისტორიული მწერლობის ისეთი ცნობილი წარმომადგენლები, როგორებიც იყვნენ ჰეროდოტე, თუკიდიდე, ქსენოფონტი და სხვები.

თქმულება არგონავტებზე ანტიკური ხანის მხატვრული სიტყვის მრავალი ოსტატის შემოქმედების თემა გახდა. მათ მიერ შექმნილი მხატვრული ტილოები ზოგი დაიკარგა, ზოგი ფრაგმენტული სახით შემორჩა თანამედროვეობას, ზოგმაც, საბედნიეროდ, ჩვენამდე სრულყოფილად მოაღწია.

ამ უკანასკნელთა შორის კოლხთა მეომრულ და სამოქალაქო ყოფა-ცხოვრებაზე ყველაზე სრულყოფილ ცნობებს გვაწვდის აპ. როდოსელის თხზულება "არგონავტიკა".

ამ ვრცელ ეპოპეაში საკმაოდ ნათლად არის წარმოჩენილი, თუ რას წარმოადგენდა კოლხეთი ჯერ კიდევ მეცამეტე საუკუნეში ქრისტეს ერამდე.

თავად ამბავი იმის შესახებ, თუ როგორ გამოემგზავრნენ ბერძენი კოლონიზატორები ხომალდ "არგოთი" კოლხეთის გასაძარცვავად, კოლხთა მეფის ასულის მედეას დახმარებით როგორ მოახერხეს განძის გატაცება და ა.შ. საყოველთაოდ ცნობილია და მათზე არ შევჩერდებით. ამჯერად ჩვენთვის მნიშვნელოვანია ყურადღება გავამახვილოთ იმ საკითხებზე, თუ როგორ არის აღწერილი თხზულებაში ჩვენი შორეული წინაპრების, კერძოდ, კოლხების ყოფა-ცხოვრება.

უპირველეს ყოვლისა, უნდა ითქვას, რომ აპ. როდოსელის "არგონავტიკაში" აშკარად ჩანს - კოლხებს მეცამეტე საუკუნეში ქრისტეს ერამდე სწორედ იქ უცხოვრიათ, სადაც ამჟამად ბინადრობენ მათი შთამომავლები. კოლხები თავიანთი დედაქალაქით აია-კუტაიათი ცხოვრობენ პონტოს უკანასკნელ ზღვარზე, იქ, სადაც მდინარე ფაზისი ზღვას ერთვისო-გვამცნობს თხზულება. შემდეგ მასში მითითებულია: თუ კაცი ზღვიდან მდინარე ფაზისში შეცურავს და გარკვეულ მანძილს გაივლის, იხილავს კოლხთა ქალაქ აია - კუტაიას, ხოლო მარცხნივ კავკასიის მთებს და ამირანის გორას, საიდანაც მდინარე ფაზისი გამომდინარეობსო.

საკმაოდ მრავალრიცხოვანი ყოფილა იმხანად კოლხთა ტომი. არაერთგზის არის აღნიშნული თხზულებაში "უთვალავი კოლხები", ხოლო ერთგან საამისოდ შესანიშნავი მხატვრული შედარებაა მოშველიებული: "კოლხები იყვნენ იმდენი, რამდენ ტალღასაც აგორებს ზღვაზე ზამთრის ქარი და რამდენი ფოთოლიც დასცვივა ხეებს ფოთოლცვენის პერიოდში".

ნაწარმოებში აღწერილია კოლხთა დედაქალაქი კუტაია, რომელშიც, თურმე, შესანიშნავი ნაგებობები, კეთილმოწყობილი ქუჩები იყო და ქალაქი ფართო შარაგზებით უკავშირდებოდა გარე სამყაროს.

კოლხთა ყოფით კულტურაზეც გვხვდება თხზულებაში საინტერესო ცნობები. განსაკუთრებით არის გამახვილებული ყურადღება მათ ყოველდღიურ საქმიანობაზე, სტუმართმოყვარეობაზე.

საერთოდ აპ. როდოსელის "არგონავტიკის" კითხვისას აშკარა ხდება, რომ კოლხებს ისტორიის უშორეს პერიოდში ჰქონიათ ფრიად განვითარებული სოფლის მეურნეობა და მეტალურგია. თხზულებაში არაერთგზის არის ნახსენები კოლხების მიერ შექმნილი ფოლადის გუთანი, ფოლადის და სპილენძის სხვა იარაღი და ჭურჭელი, რომლებიც განთქმული ყოფილა თვით შორეულ ქვეყნებში.

იმდროინდელ კოლხთა სახელმწიფოს მაღალ კულტურულ დონეზე მეტყველებს აგრეთვე თხზულებაში დაცული ცნობა იმის შესახებ, რომ ჩვენს წინაპრებს იმ დროს, როდესაც არგონავტები ესტუმრნენ, ჰქონიათ შემონახული მათი მამა-პაპის მიერ დაწერილი კირბები, ე.ი. მაღალი ბოძები, რომლებიც შეიცავდნენ წარწერებს. კირბებზე აღნუსხული ყოფილა მოგზაურისთვის წყლისა და ხმელეთის ყველა საზღვარი.

ბუნებრივია, ასეთი მაღალი დონისა და მრავალრიცხოვანი მოსახლეობის პატრონ ქვეყანას სახელმწიფოც დიდად განვითარებული და ძლიერი ექნებოდა, რაც არაერთგზის არის დადასტურებული თხზულებაში. კოლხეთი უძლიერესი ქვეყანაა, მართალია, იგი ჩვენგან შორს არის, მაგრამ მისმა მეფემ აიეტმა თუ მოისურვა, შეუძლია თვით ელადასაც კი გამოუცხადოს ომიო-ამბობს ერთ-ერთი ბერძნული სამეფოს საჭეთმპყრობელი.

გარკვეული ცნობები კოლხეთსა და არგონავტიკაზე გვხვდება ჰომეროსის პოემებში "ილიადა" და "ოდისეა". ე.წ. "ხომალდთა კატალოგში", რომელიც მიჩნეულია "ილიადას" ორგანულ ნაწილად, ვკითხულობთ:- "ხოლო ჰალიძონებს ოდიოსი და ეპისტროფოსი მოუძღოდნენ შორეულ ალიბედან, სადაც ვერცხლის სამშობლო არის". ჰალიძონები რომ ხალიბები არიან, ეს ჯერ კიდევ სტრაბონის დროიდან არის ცნობილი და ალარავისთვისაა სადავო.

პოემა "ოდისეაში" პირდაპირ არის ნახსენები არგონავტები, ზღვის გადამკვეთი ყველასთვის ცნობილი "არგო" და ჩართულია ეპიზოდი კირიკეს შესახებ. იგი, როგორც ცნობილია, კოლხეთის მეფის აიეტის დაა. კოლხი დედოფალი კირიკე საგანგებო როლს ასრულებს ოდისევსის თავგადასავალში. პოემის მიხედვით, კირიკეს სახლში ყოფილან ოდისევსი და მისი მეგობრები. იქვე ნაჩვენებია კირიკეს სასახლის ისეთი ნიშან-თვისებები, რომლებიც ნათელყოფენ, რომ კირიკე არის არა ბერძენი, არამედ უცხოელი.

აპ. როდოსელის "არგონავტიკაში" აღწერილ კოლხთა სამეფოს ცივილიზაციის უაღრესად მაღალ დონესა და სამხედრო ძლიერებას ადასტურებს სხვა უამრავი მითი და თქმულება. აგრეთვე არგონავტიკაზე და სხვა მითებზე შექმნილი დიდძალი მხატვრული ნაწარმოებები, რომელთა ავტორები არიან მხატვრული სიტყვის ისეთი ცნობილი ოსტატები, როგორებიც იყვნენ ჰესიოდე, პინდარე, ევრიპიდე და სხვები.

ყოველივე ეს მეტ-ნაკლები სისუსტით დასტურდება აგრეთვე ანტიკური საბერძნეთის პირველი ისტორიკოსი მწერლების, ე.წ. ლოგოგრაფოსების შრომებში, რომლებიც ჯერ კიდევ ქრისტეს ერამდე VI-V საუკუნეებში ცხოვრობდნენ და მოღვაწეობდნენ.

ლოგოგრაფოსები უხვად იყენებენ მითოლოგიურ მასალებს, მაგრამ ამასთან ერთად ეყრდნობიან სხვადასხვა მოგზაურთა ცნობებს, საკუთარ დაკვირვებებს, სარგებლობენ დოკუმენტური მასალებით.

ჩვეულებრივ, ლოგოგრაფოსების შრომები ისტორიულთან ერთად გეოგრაფიულ ცნობებსაც უხვად შეიცავენ, ვინაიდან იმხანად ჯერ კიდევ არ იყო გამიჯნული ეს ორი მეცნიერება.

ყველაზე მეტი ცნობები საქართველოს როგორც ისტორიული, ასევე გეოგრაფიული მონაცემების შესახებ გვხვდება ქრისტეს ერამდე VI-V საუკუნის ლოგოგრაფოს ჰეკატაიოს მილეტელთან, რომლის შრომები "გენიოლოგია" და "დედამიწის აღწერა" ჩვენამდე მოღწეულია მხოლოდ ფრაგმენტების სახით.

ამ ნაშრომთაგან ქართველ ტომთა შესახებ საინტერესო ცნობებს ვხვდებით "დედამიწის აღწერაში". უპირველს ყოვლისა, უნდა ითქვას, რომ ნაშრომში მოცემულია იმ ქართველურ ტომთა სია, რომლებსაც იცნობდნენ ძველი ბერძნები ქრისტეს ერამდე მეექვსე საუკუნეში. ეს ტომებია: მელანქლაინები, კორაქსები, კოლები, მოსხები, ხოიები, ბექეორები, დიძერები, მაკრონები, მარები, მოსინოიკები, ტობარები, ხალიბები.

ჰეკატიოსის "დედამიწის აღწერაში" მითითებულია ის ადგილები, სადაც ოდითგან ცხოვრობდა თითოეული დასახელებული ქართველური ტომი. ეს ადგილებია კავკასიის ქედის სამხრეთი ფერდობები, მდინარე ფაზისის ნაპირები, შავი ზღვის აღმოსავლეთი და სამხრეთ-აღმოსავლეთი სანაპიროები. სპეციალისტთა აზრით, ყველა ეს ტომი მიჩნეულია დასავლურ-ქართულ, ანუ მეგრულ-ჭანურ ტომებად.

საერთოდ, უცხოური წერილობითი წყაროები აშკარად მიუთითებენ, რომ ჩვენი უძველესი წინაპრები ფართოდ ყოფილან ცნობილი მაშინდელ მსოფლიოში და ისინი ტოლს არ უდებდნენ იმდროინდელ ცივილიზებულ ქვეყნებს არც სიმდიდრით, არც სახელმწიფოებრივი წყობით, არც მაღალი კულტურით და ყოფა-ცხოვრებით.

მოამზადა გ.მესხიშვილმა.

TAVISUPALI SAKARTVELO
(FREE GEORGIA)
N9 (1995)
in brief

To Mr. S.V. Stepashin,
Head of the Federal Security Service
Copy to:
IGFM
Helsinki Watch"
"Amnesty International",
UN Committee of Human Rights
Sergei A. Kovalev

Declaration - Protest

Of Manana Archvadze-Gamsakhurdia the wife of Zviad Gamsakhurdia, the President of the Republic of Georgia

As it became known to me, on April 8, 1995 the information was transmitted via "NTV" channel saying that the officers of the Federal Security Service have found the archive of the President of the Republic of Georgia Mr. Zviad Gamsakhurdia in the house where he was living with his family.

This information does not correspond to truth. The family of the President since November 26, 1994 was living in other place which was impelled by the fact of previous raiding and robbing of the house. The archive of the President and his family, as well as his library and personal things have been confiscated by your representatives on January 27, 1995 from my sister L.P. Archvadze who lived in Grozni in #90 Saltikov-Schedrin Street.

The representatives of the Federal Security Service confiscated the archive, library and personal things without the warrant and prosecutor's sanction. During two months your representatives were giving me false promises to return the confiscated things. Now it turns out that Security Service is going to deprive me of the right of inheritance and hand everything to the so-called "Government" of Georgia having declaring that the property of the lawful President of the Republic of Georgia is the property of the State Archive of the Republic.

I express my protest and categorically demand to return to me in the presence of witnesses my property, the archive, library and personal things of my husband, the President of the Republic of Georgia Mr. Zviad Gamsakhurdia.

Manana Archvadze-Gamsakhurdia
April 10, 1995

To All Embassies in Moscow

Appeal of the wife of the lawful President of Georgia Manana Archvadze-Gamsakhurdia

I am informing the Governments of all countries of the world that:

After overthrow of the lawful Government of Georgia on January 6, 1992 and Shevardnadze came to power, the lawful President of Georgia Zviad Gamsakhurdia together with his family was in the capital of Chechen Republic Grozni.

On September 24, 1993 the President Gamsakhurdia returned to Georgia since the Parliament, Government and populations, were demanding restoration of the lawfulness and return of the President. This return had a tragic end.

Shevardnadze developed the plan of physical extermination of the President and successfully implemented it on December 31, 1993. The family of the President stayed in Grozni where it was attacked on November 26, 1994 by 300 men from Khazbulatov and Avturkhanov's "peace defending" forces. Due to mere chance the family escaped from physical extermination.

The invaders took and destroyed everything except the library and archive of the President. Then bombardments of Grozni started and the family faces a real threat of death. Since December 31, 1994 the family is in exile.

On March 29, 1995 I appealed to the second secretary of the Embassy of the USA Mr. Kerk Bennet and asked him to receive me before the coming visit of the President Bill Clinton in Moscow on May 9, 1995 and then inform the President and the Government of America about our state.

Since the introduction of the institute of President the world does not remember a precedent of being of the family of the lawful president in exile.

On April 5 in his answer to my Appeal Mr. Bennet informed me that America is keeping good relations with the "Government" of Georgia and my appeal is not in tune with this policy. During our meeting Mr. Bennet showed tactless and rather rude attitude towards me.

I, Manana Archvadze-Gamsakhurdia, the wife of the lawful President Zviad Gamsakhurdia, as well as both my sons are presently in exile and Governments of the majority of the countries are not informed about it.

I appeal to you to show your attention and humanity, respect the International Law and do not allow personal relations to prevail over the moral.

I believe in the victory good, and we in Georgia always greatly honored the persons or Governments which respect these values.

With deep respect,
Manana Archvadze-Gamsakhurdia
Moscow, April 5, 1995

What is Awaiting Those Sentenced to Death?

This question is the matter of concern for great part of the population of Georgia. We are often asked about the state of the convicts, whether they are transferred to the places of serving their sentence, whether the process of retrial under procurator's supervision is on, whether there are any guarantees that death sentence for Petre Gelbakhiani and Irakli Dokvadze will not be brought into action before completion of appeal against the sentence and whether public opinion is able to prevent this murder. Thus the interest towards this much talked-of case is still significant.

It is noteworthy that Gocha Makhviladze and Gela Mchedlishvili refuse from August 4, 1992 Manifesto and demand Court hearing concerning the fact of attack of Radio and TV Department of Georgia on June 24, 1992.

Presently the convicts of "Zviad Gamsakhurdia and His Supporters Case" who were sentenced on March 6, 1995 (charged with accusation of arranging explosions in Chikovani Street, Sachkhere-Tbilisi highway and other crimes) are engaged in getting familiar with the Acts of Court sessions to put a motion before the Chairman of the Court about appealing against a sentence under procurator's supervision. This labor-consuming procedure considering the volume and complexity of the Case seems to take much time and it is unlikely that the authorities would make any unlawful actions before this process is over.

To this testifies the recent "discovery" of Shevardnadze concerning the facts of violations of human rights in Georgia and torturing of the defendants in the prison. He had expressed his surprise about it at the Meeting with the Law and Order Bodies and reprimanded deputy Procurator general Mr. Anzor Baluashvili who was the head of the investigators group engaged with "Gamsakhurdia Case".

This seems to be the result of the reaction which followed this unjust sentence both in Georgia and abroad. As it is known that the issue of violation human rights in Georgia in general and "Gamsakhurdia and His Supporters Case" in particular was discussed in the Committees of the most competent international organizations such as European Council, UN which adopted rather strict resolutions and appeals to the authorities of Georgia. They include direct appeal to suspend execution of the sentence, return the Case for new investigation and abolish death punishment.

However, we believe that this does not mean for the society to show less interest in this Case and in ongoing political process. On the contrary, the position of the ruling circles of the West and political organizations to a significant extent depends on the public opinion in Georgia and efforts of the defendants of human rights, especially as the convicts themselves do not cease their struggle.

Trial of Guardsmen Began

One more political trial is on in the Supreme Court: this time in the dock is the soldier of the lawful Guards

Igor Zh. Tolordava was born on February 23, 1954. He has a wife, two small sons and an invalid mother. In 1969 he finished 8th grade of the Tsalendjikha Tea State Farm school and Faculty of Mechanization Zedaetsera Technical School. In 1973 he was called up for military service in the Soviet Army. Began to participate in national movement since 1989. In 1991 he joined the National Guards.

"Gamsakhurdia's Band" in Action

Indictment of Igor Tolordava Case says: "On October 5, 1993 a charge against "Zviad Gamsakhurdia and his Supporters" was brought by the Procurator's Office of the Republic of Georgia. In other words it was the second Case brought against lawful President. This served as a basis for the arrest of Igor Tolordava nicknamed "Huseina", the member of unlawful bandit group of Loti Kobalia in the village of Chkadua of Tsalendjikha region.

I. Tolordava is blame for "Staying in the building of the Supreme Council of the Republic of Georgia from September 20, 1991 following the appeal of the President of the Republic, participated in rallies. (...) After January 6, 1992 supporters of Gamsakhurdia formed bandit groups to restore the power of Gamsakhurdia - they arranged armed attacks on various units in Zugdidi region to get hold of arms."...

On January 15, 1992 at 11 p.m. they armed with automatic guns and a machine-gun (which according to the indictment belonged to "Huseina" editorial note) attacked Zugdidi Department of Security Ministry, took the arms, broke the doors and destroyed important documents. On March 9, 1992 they had to join the second bandit group and with this aim they crossed the Enguri river on March 8, arrived to the village of Tagiloni where they were joined by 130 members of another band. The band was divided into two parts: the first with "Huseina" as a member was headed by Soso Jomidava.

This group attacked the Hotel "Egrisi" in Zugdidi on March 9, opened fire and took the building of the hotel having disarmed the guardsmen who were in the building. Then they transferred to the Town Internal Affairs Department, occupied it with fighting which was accompanied with severe consequences: the head of this Department Morgen Nizharadze and officers Gochua and Todua were killed. During the attack on the Hotel "Egrisi" died four guardsmen.

In summer "Huseina" joined unlawful armed formation of Sukhumi.

On September 5, 1992 with other 150 members of the band they entered Martvili, attacked the hotel "Martvili", occupied the building, raided the Prosecutor's Office of Martvili, took arms and destroyed documentation. During these actions 3 men were killed."

Basing on the above charges I. Tolordava is accused according to the Article 78 of the Criminal Code - banditism. As for Article 65 - high treason - in accordance with the accusations charged it has the following definition in the indictment:

"I. Tolordava committed high treason - he was a citizen of Georgia, participated in treason of Z. Gamsakhurdia and his supporters aiming at overthrow of the authorities of Georgia by the way of forced disintegration of territorial integrity of the Republic.

In the period when Georgia was fighting for maintenance of territorial integrity Gamsakhurdia and unlawful bandit formations supporting him started active actions directed against the authorities.

On November 6, 1993 when armed bands of Kobalia were chased out I. Tolordava hid himself".

"I Assumed the Responsibility for Assassination of Kennedy Too" -says "Huseina"

It is noteworthy that "hidden" I. Tolordava was arrested on December 1, 1993 at 1 p.m. in his own house and was sentenced to 30 day imprisonment for "violation of the curfew"."When Shevardnadze's troops rushed into Tsalendjikha in November, they came to my house, beat my mother and wife, took my children as hostages and demanded from me to surrender to them, declared I. Tolordava when giving testimony at the Court session on April 20. Earlier I went to the police station and said that I had not anything to run away. Before I was arrested they shot down my cousin Murtaz Tsirdava and by brother and friend Korneli Shardua. They first set fire to the beard of this latter, then unmercifully tortured and killed him. When they came to arrest me there were neighbors in my house who came to express their condolences to me and my family. They made them all to kneel."

Initially the defendant was charged with Article 238' (forming of unlawful armed formations) which was later changed with Article 65 (high treason, which envisages imprisonment from 10 to 15 years or execution) and Article 78 (banditism which envisages imprisonment from 3 to 15 years or execution).

"In Zugdidi Gia Gulua, Kukuri Adamia (Head of Department of Internal Affairs of Zugdidi), Surmava (Head of Department of Internal Affairs of Porcelain Settlement), Vice-Colonel Phridon Kephaia and Gabelia (Head of Zugdidi Criminal Investigation Department) were threatening me with raping. Surmava, Gabelia and Kephaia took me to the cell and beat me, attempted to force me onto the bottle, tore off trousers on me. For these reasons I told the investigator Anzor Khvadagiani that he could write anything he wanted and I would sign everything. And he did write. Some of my testimonies for example that of December 9 I have never read, the investigator did not bother himself by showing them to me. The only truth in all these testimonies is the fact that I know Soso Jomildava. I have even assumed responsibility for assassination of Kennedy and attempt to attack Margaret Tetcher. Then on December 13 I gave the written testimony where I was saying the truth, but I presented it only on March 6 after I had studied the materials of the Case. I did not present it earlier because I was afraid that they would loose it.

I do not consider myself guilty...

"...We wanted to restore lawful authorities in Georgia by political means, but the actual authorities opposed us with arms and we were induced to defend ourselves" stated I. Tolordava.

In relation with raiding Security Service of Zugdidi the defendant said that no raiding had ever taken place: "There were the portraits of Chernenko, Suslov and Andropov hanging on the walls. We took them off and threw away. That was qualified as raiding and throwing away the portraits - as "destroying documentation". We took arms from the head of the Service Gabunia and Tolordava. One I took with me, and one took the other man. Then I was visited by the head of the Police Station Tornike Kiria and I handed him the weapon.

"Concerning the Martvili episode the defendant stated that according to their information nobody defended law and order in Martvili which was raided by robbers. But then it turned out that Kutaisi police entered the town and was lying in ambush waiting for the entrance of the lawful Guards. As soon as the Guards entered the town they opened fire from the building of the Police and from the machine-gun located on the roof of the building. As a result we lost two guardsmen and six were wounded. They lost three policemen.

As for raiding of Notary Office and the Court I have no idea where these offices are located in the town. When they opened the fire, the town became disturbed and some people seemingly took advantage of the situation and took the documents they were interested in."In answer to the question of the Prosecutor Tamar Laliashvili to whom belonged the so called "monster" - the armored lorry which was driven by the defendant he said: the "monsters" were manufactured during December-January events in Zugdidi and Poti under direct guidance of Otar Patsatsia and Roman Melia to whom they belonged".

Who is a Traitor?

"When the President arrived he went to Abkhazia right to the front line - to Kindgi and then in Ochamchire he met with the leaders of "Governmental" forces, they made agreement and decided with joint efforts to break out of encirclement and save Sukhumi. It was possible to break the encirclement by the "Governmental" did not want to do it. They blame us that we were not fighting in Abkhazia while in fact the most part of the lawful Guards was participating in the war actions from the very first days. They located great number of soldiers and heavy technique in Samtredia and stayed there.

So a part of the Guards stayed at Tskhenistskali to defend the people".

Written by Nino Chechelashvili

Shurgaia Prefers to Keep Silence

On April 19 the Court Hearing of the case of Valter Shurgaia and Gocha Otkhozoria was postponed again because the time appointed for getting familiar with the case proved to be insufficient for the lawyers Merab Navrozashvili and Temur Goksadze. The lawyers declared that the process of bringing the materials of the case in concord with the indictment belongs to one of the most difficult and time-consuming procedures. The Court Board satisfied their demand and the session was postponed to April 25.

Before the session was announced closed the defendant G. Otkhozoria asked to be given the floor to make a statement and appealed to the judge I. Tkeshelashvili with the following words: "As it became known to me, permission to see a defendant is given by the Chairman of the Court Board. Yesterday other defendants and I were induced to meet with Sandro Kavsadze in the detainment cell. I have so much to be concerned about including the fate of my country and my own situation, that cannot bear visits of such persons who come to irritate me. I do not recognize these authorities and such persons either. For me they are neither human rights defendants nor anything. I ask you very much do not let these people visit me".

The Judge stated that Kavsadze had not appealed to him with any requests and he had not given any permission to him to visit Otkhozoria.

Valter Shurgaia declared that from then on ceased any participation in the process and would not answer any question. The judge in his turn argued that his position obliges him to ask questions and this should not cause any irritation in future. "Whether you answer these questions or not depends on you. It is my duty to put questions", said he.

მთავარი რედაქტორი თამარ ებრალიძე
EDITOR IN CHIEF TAMAR EBRALIDZE
მოგვწერეთ მისამართზე: 380008, თბილისი 8, საბონენტო ყუთი №227
Address for correspondence: Box #227, 380008, Tbilisi 8, Georgia